

Zajímavosti a krásy Číny

Duha

duben / 2014
čtvrtletník, 3. ročník

O CRI

Čínský rozhlas pro zahraničí (CRI) je státní rozhlasovou stanicí, která jako jediná z čínských stanic vysílá do celého světa. CRI zahájil svoji činnost 3. prosince 1941 a od té doby tuto činnost neustále rozšiřuje. V současné době má v zahraničí 32 zpravodajských kanceláří a vysílá v 61 jazycích, stal se tedy mezinárodní mediální organizací, která disponuje obrovskou informační sítí. Cílem CRI je seznámit svět s Čínou i Čínu se světem a posílit vzájemné poznání a porozumění.

Česká sekce CRI funguje od roku 1968. Kromě vysílání na krátkých vlnách začala v březnu 2004 vysílat i na středních vlnách. Od prosince 2003 byly oficiálně uvedeny do provozu také webové stránky v českém jazyce, kde najdou čtenáři spoustu zajímavých článků o kultuře, tradicích, umění a také o aktuálním dění v Číně i v zahraničí.

Vysílání do éteru

České vysílání CRI zachytíte denně na krátkých vlnách:

SEČ 20:00-20:30/ SELČ 21:00-21:30 na frekvenci: 7325 kHz, 7415 kHz, 9515 kHz

SEČ 20:30-21:00/ SELČ 21:00-21:30 na frekvenci: 7305 kHz/43.27 m, 7415 kHz/25.48 m

SEČ 12:00-13:00/ SELČ 13:00-14:00 na frekvenci: 13685 kHz, 15225 kHz/19.7 m, 17570kHz/17.07 m

na středních vlnách:

SEČ/SELČ 23:30-00:30 na frekvenci: 1458 kHz

Czech service

16A Shijingshan Road

Beijing 100040 China

Tel.: +86-010-68892324; +86-010-68892387

Fax: +86-010-68892322

E-mail: cze@cri.com.cn

<http://czech.cri.cn>

CRI
中国国际广播电台
CHINA RADIO INTERNATIONAL

CIBN
中国国际广播电视网络台
CHINA INTERNATIONAL BROADCASTING NETWORK

Obsah

První klinika tradiční čínské medicíny v ČR	4
Vladimír Kokolia představil své umění v Číně	5
Mýtus o stvoření světa	6
Čaj a literáti	7
Feng-šuej: vítr a voda	8
Obrazy neihua: svět na několika centimetrech	9
Krajina plná kontrastů	11
Odkud draci pocházejí	12
Císařské horské letovisko	14
Okénko do Golmudu	16
Zachování tradičních řemesel minority Oroqen	19
Tajemný Wudang	20
Qigong v taoistické tradici	22
Zachovalý Lijiang	24
Hliněné stavby tulou - kruhové čínské hrady	28
Příslaví: Kdo si hraje s ohněm	31
Jeskyně Žlutého draka	32
Majestátní krása děsivé výšky	33
Napospas osudu v Pekingu	34
Politika jednoho dítěte se uvolňuje	35
Drahé děti	36
Když je jim cizina domovem	38
Urbanizace neuvěřitelně překotná	39
Nejnovější reformy nastartovány	40
Expanze čínských e-shopů	40
Podpora firem šetrných k životnímu prostředí	41
Tibetština v mobilu	42
Proč čínské filmy zapadají ve světové produkci	43
Prohlídka továrny na pálenku Erguotou	44
Jídla okořeněná příběhy	45
Jarní typy na posílení imunity	48

V posledních letech se kontakty mezi Čínou a Českou republikou rychle rozšiřují a to nejenom v oblasti hospodářské, ale také v oblasti kulturní a vědecké i v oblasti vzdělání a cestovního ruchu. Na obou stranách je velký zájem o prohlubování vztahů, což dokazují i čím dál tím četnější diplomatické návštěvy představitelů obou zemí. Vydáváním časopisu DUHA chce Čínský rozhlas pro zahraničí přispět ke sblížení se těchto dvou historicky a kulturně odlišných světů. Letos přinášíme již třetí ročník DUHY, ve kterém vás i nadále budeme seznamovat se zajímavostmi z různých oblastí čínské kultury a tradic, najdete zde články o pamětihodnostech a přírodních krásách, ale také o aktuálním dění v oblasti ekonomické, společenské i kulturní. Mnozí z Vás se možná do Číny chystáte, proto jsme nezapomněli ani na užitečné informace, které Vám možná na cestách po Číně přijdou vhod. Od mnohých čtenářů dostáváme e-maily s pozitivními ohlasy i četné žádosti o zaslání časopisu. Všem vám touto cestou upřímně děkujeme, vaše reakce jsou pro nás velkým povzbuzením. Přejeme Vám příjemné chvíle při čtení, ať se DUHA stane mostem, který bude naše světy spojoval.

Bao Yunnan

zástupce ředitele české sekce CRI

Časopis DUHA – Zajímavosti a krásy Číny, čtvrtletník, 3. ročník

Datum vydání: 25. 4. 2013

Vydává: M-Phoenix, s.r.o. Horácké náměstí 1470/8, 621 00 Brno, IČ: 24186236, DIČ: CZ24186236

Kontakt pro zájemce o reklamu: mphoenixsro@gmail.com, www.mphoenix.eu

Kontakt pro zájemce o časopisy: mphoenixsro@gmail.com, www.mphoenix.eu

Starší čísla najdete ke stažení na stránce www.mphoenix.eu

Časopis je distribuován zdarma, další číslo vyjde 22. 6. 2014

Výroba: Čínský rozhlas pro zahraničí (CRI), <http://asie.dnes.cz> ve spolupráci s M-Phoenix, s.r.o.

Foto: archiv CRI, archiv M-Phoenix, s.r.o.

Tiskárna: Triangl, a.s.

Grafika: Lenka Kotlářová, grafické studio GRAM České Budějovice

ISSN: 2336-1905, registrován v evidenci periodického tisku pod evidenčním číslem: MK ČR E 21261

M-Phoenix, s.r.o.

První klinika tradiční čínské medicíny v ČR

Fakultní nemocnice v Hradci Králové se stane první nemocnicí v České republice, na které bude koncem letošního roku otevřena klinika tradiční čínské medicíny. Nejprve se zaměří na akupunkturu a to hlavně u léčby bolesti. Postupně by měly přibývat i další prvky z tradiční čínské medicíny. Na klinice budou čeští lékaři úzce spolupracovat s odborníky z Číny, hradecká Fakultní nemocnice již podepsala smlouvu o spolupráci s Univerzitou tradiční čínské medicíny v Šanghaji. I když k realizaci tohoto projektu vede ještě dlouhá a nelehká cesta, představuje projekt v českém zdravotnictví významný posun.

ČÍNŠTÍ LÉKAŘI V NEMOCNICI MOTOL

Od listopadu 2014 bude mít tým asi deseti lékařů z Číny stáž v dětském kardiocentru pražské Fakultní nemocnice Motol, která podepsala memorandum o spolupráci s Pekingskou dětskou nemocnicí. Čína by od Česka ráda okopírovala model praktických a ambulantních lékařů, který v zemi není, takže i banality řeší přetížené nemocnice.

ŘEDITELÉ VÝZNAMNÝCH ČESKÝCH NEMOCNIC SE VYDAJÍ PRO ZKUŠENOSTI DO ČÍNY

Českými médii nedávno proletěla zpráva o průlomové cestě, na kterou se chystají šéfové nemocnic. V Pekingu budou dojednat možnosti výuky akupunktury pro české lékaře, a také další možnosti spolupráce. Do Číny letos v červnu odletí zhruba pat-

náctičlenná delegace. Zastoupení v ní budou ředitelé největších našich nemocnic, např. Dana Jurásková za Všeobecnou fakultní nemocnici v Praze, Miloslav Ludvík za nemocnici Motol, Roman Prymula za Fakultní nemocnici Hradec Králové, několik elitních lékařů nejen z oborů imunologie, onkologie a chirurgie a vybraní manažeři. Spolu pak budou hledat možnosti spolupráce čínských odborníků při výuce českých lékařů tradiční čínské medicíny, ale také budou pokukovat po příležitostech byznysu pro česká zdravotnická zařízení. Další česká zdravotnická delegace s podobným zaměřením by pak měla následně v září navštívit Šanghaj. Šéfové nemocnic chtějí na červnové cestě domlouvat již konkrétní body spolupráce v oborech kardiologie, onkologie a dalších. České ministerstvo zdravotnictví na tyto aktivity a následné studium našich lékařů pod vedením čínských specialistů vyčlenilo 2,4 miliony korun pro rok 2014. České zdravotnictví chce čínskému nabídnout diagnostiku a léčbu v oblasti genetických onemocnění, současně seznámí kolegy z Říše středu s možnostmi našich center umělého oplodnění. Ošetření více pacientů z Číny v tuzemských zařízeních by mohlo podle Juráskové přinést zisky, Číňané by za péči u nás platili hotově. Do Čech by kromě pacientů měli přijíždět i čínští lékaři, kteří budou zajišťovat výuku TČM (tradiční čínská medicína) pro své české kolegy. TČM kromě akupunktury používá i další rozšířené metody, např. bylinnou léčbu a pulzovou diagnostiku, tím vším by se měla západní medicína v blízké budoucnosti v zájmu našich pacientů obohatit.

Jan Saudek v Šanghaji

Jan Saudek, světově uznávaný fotograf, zavítal během krátké doby do Číny již po druhé. Svůj značně nabitý program zahájil začátkem března v centru moderního umění v Power Station of Art v Šanghaji přednáškou a celovečerním dokumentárním filmem JAN SAUDEK, s podtitulem „V pekle svých vášní, ráj v nedohlednu“ /režie A. Zika, USA-ČR 2007/. Zájem byl obrovský, akce se účastnilo téměř 500 lidí. Vyvrcholením třídního pobytu bezmála osmdesátiletého mistra v Šanghaji bylo zahájení jeho výstavy v galerii Ofoto, kterou spolu s velvyslanectvím ČR a generálním konzulátem pořádá časopis Lens. Nechyběla ani zajímavá setkání s významnými umělci a další společenské události. Návštěvu v Číně ukončil v Pekingu, kde se na velvyslanectví ČR oženil.

Literární večer se spisovatelkou Can Xue

V pátek 24. ledna 2014 se v kinosále ZÚ Peking setkali milovníci čínské moderní literatury se spisovatelkou Cchan Süe. Literární večer se konal při příležitosti vydání překladu její knihy Tanec temné duše do češtiny. Spisovatelka je představitelkou čínské avantgardní literatury 2. poloviny 80. let 20. století. Píše experimentální, fantastické, anti-realistické či surrealistické povídky, které zcela vybočují z hlavního proudu čínské soudobé literatury. Je velkým obdivovatelem Franze Kafky, jak sama v průběhu večera zmínila, ráda by navštívila Prahu, aby poznala místo, kde Kafka žil a tvořil.

Průlomové Berlinale 2014

Doslova živou vodu nalil do čínské kinematografie letošní 64. ročník filmového festivalu Berlinale. Asijské filmy uspěly na plné čáře, tři sošky získala Čína. Zlatého medvěda pro nejlepší film letošního festivalu si odvezl překvapený režisér Tiao I-nanza za čínské drama Paj-ž' jen-chuo (Černé uhlí, tenký led). Cenu pro nejlepšího herce získal za hlavní roli v tomto filmu Liao Fan. Další Stříbrný medvěd míří do Číny za mimořádný umělecký výkon, získal ho snímek Tchuej-na (Slepá masáž).

Celkově mohli na Berlinale diváci shlédnout 409 filmů, do hlavní soutěže se probíjelo 20 soutěžních snímků. Zisk tří cen pro čínské filmy z celkových osmi je obrovským povzbuzením pro filmaře z Říše středu.

Vladimír Kokolia představil své umění v Číně

Sobotní odpoledne 21. září 2013 českou ambasádu v Pekingu opět zaplnil dav návštěvníků. Na jednom místě se zde sešli Češi, kteří žijí dlouhodobě v Číně, a jejich přátelé z Číny i z jiných konců světa, Číňané, kteří mají k České republice vřelý vztah, a celá řada umělců přes malíře po filmové režiséry. Sešli se zde při příležitosti zahájení expozice **Visual Penetration** významného a výrazného českého abstraktního výtvarného umělce, profesora Vladimíra Kokolia. Kokolia má k Číně blízko. Léta cvičí tchaj-ťi, ve kterém dosáhl opravdového mistrovství. Při zahajovacím proslovu obecnostu vyrazil dech, když se ujal úlohy tlumočníka a sám si svůj vlastní příspěvek přeložil do čínštiny. Čínštinu se učí jako samouk a přednes byl o to působivější, že se jedná teprve o jeho první návštěvu v Číně. Ochotně přiznal, že tuto zemi, jejíž kultury a umění si vysoce považuje, měl v hledáčku už delší dobu. V souladu s plány ambasády šířit českou kulturu i mimo Peking a Šanghaj pokračovala Kokoliová výstava dále do Čcheng-tu, hlavního města západočínské provincie S'-čchuan. Návštěvníci expozice Visual Penetrations měli jedinečnou příležitost seznámit se se současnou českou uměleckou tvorbou prostřednictvím hloubavého Kokoliového díla. Prohlédnout si mohli kresby, olejomalby i tvorbu na jiná média.

Vladimír Kokolia (27. listopadu 1956, Brno) je významný současný výtvarník, profesor na pražské AVU, držitel Ceny Jindřicha Chalupeckého za rok 1990.

Mýtus o stvoření světa

Zdroj: CRI

Dávno, pradávně nebylo ještě nebe a země. Všude byl chaos ve tvaru vajíčka. V jeho středu se skrýval praotec lidstva, který se jmenoval Pan Gu (Pchan Ku). Přebýval tam 18 000 let. Nakonec sekerou, kterou si sám vyrobil, rozsekl chaos na dvě půlky a ty se staly jasným nebem a temnou zemí. Nebesa se denně zvedala o deset metrů a země denně o deset metrů klesala. O stejný počet metrů vyrůstal i Pang Gu sám. Uplynulo dalších 18 000 let, až nebesa dosáhla nesmírné výšky a země nesmírné hloubky, a tím vznikl svět. Na světě byl Pan Gu sám. Když měl radost, bylo na obloze jasno. Když se rozčiloval, nebe bylo zataženo. Když plakal, spustil se déšť, který pak splynul v řeky a moře. Když vzdechl, zvedl se vítr. Mžikem očí se zablýskalo. Když chrápal, burácely hromy. Žil bůhvíjak dlouho. Po smrti ležel na zemi hlavou směrem na východ a nohama směrem na západ. Z vyčnívajících částí na jeho hlavě, břiše i nohách se vytvořily dnešní východní hory Tai Shan v provincii Shangdong (Tchaj-šan, Šan-tung), střední hory Song Shan v provincii Henan (Sung-šan, Che-nan) a západní hory Hua Shan v provincii Shaanxi (Chua-šan, Šen-si). Jeho levá ruka na jižní straně těla se stala jižními horami Heng Shan v provincii Hunan (Cheng-šan, Chu-nan) a z jeho pravé ruky na severní straně těla vyrostly severní hory Heng Shan v provincii Shanxi (Cheng-šan, Šan-si). Dnes je to pět posvátných hor. (Zmíněné hory Heng Shan mají stejnou výslovnost, ale jiné znaky v čínštině, jedná se o dvě různé hory.) Vlasy a chlupy praotce se proměnily ve stromy, trávu a květy na zemi.

Po smrti Pan Gua byl svět prázdný. Uplynulo zase mnoho a mnoho let, než se objevila pramatka lidstva Nü Wa. Cítila se na světě osamocena a tak se rozhodla vytvořit lidi, aby měla společnost. Jednoho dne vzala hromadu hlíny. Udělala z ní figurky, mezi nimiž byli muži i ženy. Když foukla na figurku a postavila ji na zem, proměnila se v živého člověka, který uměl mluvit a chodit. Tak se za chvíli obklopila množstvím živých lidí. Zanedlouho však byla z této činnosti unavená, avšak na zemi zbylo ještě mnoho hlíny. Nü Wa bezděčně vzala provaz a začala jím do hlíny švihat. Proti jejímu očekávání se vystřikující bahno po dopadu na zem měnilo v lidské bytosti. Dospělí pak spolu žili, pracovali a rozmnožovali se a děti si spolu vesele hrály.

Právě v době, kdy lidé žili šťastně, začalo docházet k pohromám. Čtyři sloupy, které podepíraly nebesa, byly větrem a deštěm těžce poškozeny a kymácely se, jakoby se nebe mělo rozpadnout. Země také pukala, vznikaly v ní trhliny a valila se z ní páchnoucí voda. Na nebesích vzniklo mnoho děr, z nichž hustě pršelo. Na zemi někde hořelo, někde řádily povodně. Draví ptáci a zvířata napadali lidi. Když existence lidstva byla ohrožena, pramatka Nü Wa je přišla zachránit. Na mnoha místech rozdělávala z keřů oheň a vypálila v něm pětibarevné kameny. Zalepila jimi díry na nebi. V moři pak chytila obrovskou želvu a čtyři rozpadající se sloupy, jež podepíraly nebe, nahradila čtyřmi useknutými želvími nohama. Zabila zlého černého draka, protože způsobil prudký déšť. Popelem ze spálených keřů zacpala trhliny na zemi. Díky jejímu úsilí byla modrá obloha zalepena, sloupy podepírající nebesa se upevnily, draví ptáci a zvířata i zlý černý drak ohrožující existenci lidstva byli zlikvidováni. Na zemi znovu rostly stromy a květiny. Slavná pramatka Nü Wa stvořila lidstvo a zároveň jej zachránila od zkázy.

Čaj a literáti

Mohlo by se vám, Evropanům, zdát, že u těchto dvou pojmů nejsou žádné styčné body, ale pro Číňany tvoří jeden celek. Čaj byl odedávna zdrojem inspirace básníků a spisovatelů. Na druhé straně jejich tvorba o čaji zase napomohla k rozšíření čajové kultury.

Zdroj: CRI

V období mezi třetím a pátým stoletím našeho letopočtu se v Číně objevila první báseň, jejímž námětem byl čaj. Báseň oslavovala krásu čajové plantáže a práci při trháni čajových lístků. Za dynastie Tchang (618–907), vrcholného období čínské poezie, již byly o čaji napsány stovky básní a esejí. Čaj se stal vedle vína hlavním námětem literární tvorby. Opěvovali ho slavní básníci jako Li Po, Tu Fu, Po Tü-ji a mnozí další, které můžete znát např. ze „Zpěvů staré Číny“ od Bohumila Mathesia.

Zmínky o čaji nechybí ani v nejslavnějších klasických románech: „Příběhy tří říší“ a „Sen v červeném domě“. Zejména v románu „Sen v červeném domě“ autor při různých příležitostech podrobně popisoval rozličné druhy čajových lístků, čajové náčiní i způsoby přípravy čaje. Známy spisovatel z první poloviny minulého století, Lu Sün, psal v esejí „Pití čaje“ o velkém štěstí prožíváním ve chvíli, kdy si člověk může vychutnat kvalitní čaj. Abychom však čaji porozuměli, musíme mu věnovat dostatek času. I umění pití čaje se přeci musí tříbit. Pouze tehdy můžeme plně vnímat jeho krásu.

*Čaj se podobá poustevníku,
víno kavalíru:
víno sluší dobrým kamarádům,
čaj muži tiché ctnosti a míru.*

(Bohumil Mathesius, Zpěvy staré Číny)

Proč si literáti čaj tak zamilovali? V čem je jeho tajemství? Čaj je inspiroval a povznášel. Básník Lu Tchung (795–835) řekl: „Když mám hlavu otupělou, po třech kalíšcích čaje ze mne hned vytrysknou verše jako z vřídla.“

Básníci v minulých dobách často neměli v úřednické kariéře štěstí. Ani velikáni jako Li Po, Tu Fu a Po Tü-ji nebyli výjimkou. Byli kvůli tomu skleslí nebo byli rozhořčeni kvůli na nich páchané křivdě. K povzbuzení jim však víno nemohlo pomoci, zatímco čaj je dokázal uklidnit, dokázal je osvobodit od pocitu nespravedlnosti, uměl utlumit jejich hněv a zachovat vyrovnanost v duši.

Čaj byl také prostředníkem vzájemných setkání. Literáti za dynastie Tchang darovali čaj přátelům nebo je na čaj zvali. Věhlasný kaligraf z 8. století, Jen Čen-čching, pravidelně zval básníky a esejisty na čajová setkání, soupeřníci si navzájem vyměňovali názory na umění i zkušenosti z přípravy čaje. Čaj totiž představoval vysokou estetickou hodnotu. Literáti nepili čaj jen tak, nýbrž tento nápoj dokonale vychutnávali, jak se říká v čínštině: *pchin-čcha* (品茶). Čcha znamená čaj. Význam slova *pchin* nám zase může navodit atmosféru Nerudovy básně Romance o Karlu IV. Císař a Bušek spolu pili víno. Aby našli pravou chuť vína, pili dlouho. Mezi tím „pan Bušek máčel zub a pysk / a víno

ku punebí tisk’ / a po jazyku válel“ a nakonec pan císař řekl: „můj jazyk je jak známo vybíravý --/ a našel již v tom víně chuť. / Víš – zkoumat třeba, Bušku milý! / to víno má svůj zvláštní ráz, zprvu trpké, ale milé zas... Jak degustování pana Buška, tak i závěr císaře odpovídá smyslu slova *pchin*, jenomže oni pili víno a nám jde o čaj. Právě takovým vychutnáváním čaje našli literáti poetičnost, potěšení, atmosféru nezatíženou formalitami i smysl života.

Feng-šuej: voda a vítr

Legendární čínští císaři a dávní mudrci odpradávná hledali cesty k dosažení harmonie lidského života s přírodními zákonitostmi. Podle staročínského názoru se totiž život jedince vyvíjel příznivě tehdy, jednal-li v souladu s pohybem a proměnami velkého vesmíru. Pokud se však řádu Nebes protivil, přineslo mu to jen neštěstí. To stejné platilo i pro vývoj státu, jehož prosperita se kladla do úzké souvislosti se správným jednáním císaře.

Autor textu: Zuzana Drahozalová

V průběhu staletí se vyvinula různá učení a přístupy, které se snažily uvádět věci do souladu s nebeským řádem a které je měly udržovat v harmonickém stavu. Ať už se to týkalo vlády, vedení vojsk, hospodářství nebo medicíny, praktik vedoucích k dlouhověkosti nebo běžných oblastí každodenního života, všude se zrcadlil celostní pohled na svět, ve kterém se všechno navzájem ovlivňuje a vše je vzájemně propojené.

Takto se vyvinulo i učení feng-šuej, doslova „voda a vítr“, nejčastěji však překládané jako geomancie nebo topomancie, astro-ekologie nebo jednoduše přírodní věda o krajině. Obecně bychom mohli říct, že je to učení, které zkoumá životní prostředí a jeho vliv na vybranou lokalitu. Zaochází se výběrem vhodného místa pro lidská obydlí i hroby předků. Sídlo postavené podle principů feng-šuej bylo zárukou zdravého bydlení a šťastného života. V hrobkách umístěných na příznivém místě mohly duše předků odpočívat v klidu, a tak zabezpečit rodu štěstí ze záhrobia.

Hlavním kritériem při výběru vhodného prostředí pro život bylo příznivé energetické pole a hojnost tzv. „životodárné energie čchi“ (šeng-čchi). Podle tradičního čínského pohledu je čchi substancí, bez které život na zemi není možný. Z ní se vše rodí, ona vyživuje a dává všemu sílu, ona způsobuje pohyb a proměny veškerenství. Koluje v drahách země tak, jako koluje krev v žilách člověka. Když zaniká, umírá s ní i život. Starověcí mudrci poznali její tajemství a věděli, jak ji vést, aby se hromadila a vzkvétala. Z jejich dlouholetých pozorování a bohatých zkušeností se tak vyvinul model dokonalé krajiny. Z hlediska pěstování „životodárné čchi“ sehraává voda a vítr v tomto modelu velice důležitou úlohu.

Kompas luo-pchan, tento čínský vynález, byl neodmyslitelným nástrojem mistrů feng-šuej.

Jedno přísloví ve feng-šuej říká: „Když se čchi veze na větru, je rozptýlována. Když je ale ohraničená vodou, hromadí se.“

„Získání vody (te-šuej)“

Voda je základem života a její vztah k životodárné energii je velice blízký. Mohutnost a sílu čchi odhadovali Číňané podle mohutnosti vodních zdrojů a podle kvality půdy. Čím je voda hlubší, tím je její čchi silnější. V „Knize o vodním drakovi“ (Šuej-lung-ťing) z období dynastie Ming se píše:

„Když čchi koluje, voda ji následuje. Když se voda zastaví, čchi se hromadí.“

„Tam, kde se vodní tok klikatí, tam je kotviště dračí síly.“

Na zakřivení vodních toků se ve feng-šuej klade velký důraz. Různé charakteristiky řek a tvary toků v krajině mají na okolní prostředí rozdílný vliv. Některé toky jsou považovány za příznivé, jiné za nepříznivé. Obecně platí, že pomalý a mírný tok vinoucí se kolem krajiny je dobrý. V „jeho objetí je cit“ a čchi se tady hromadí. Tam, kde má tok tři ohyby, tam vzkvétá štěstí, svoboda a dlouhověkost. Naopak vodní tok tekoucí směrem od krajiny, nebo rovný tok „bezcitně se deroucí vpřed“ je nepříznivý a škodlivý. Také se říká, že „když je voda v řece čistá, průhledná a sladká, její čchi voní a je pro okolní krajinu nejlepší“. Naopak je lepší se vyhnout řekám s kalnou vodou, jejíž chuť je trpká nebo kyselá. Při určování kvality vody se hledí i na bohatost minerálů a přítomnost radioaktivních prvků. Jelikož kvalita vody souvisí i s kvalitou půdy, určoval se podle vody i typ zeminy, což bylo důležité především ve společnostech založených na zemědělství.

„Ukrytí před větrem (cchang-feng)“

Vítr životodárnou energii rozptýluje a oslabuje, proto je považován spíše za jejího nepřítele. Při výběru příznivého místa pro život se hledělo na to, aby bylo před větrem chráněno. K tomuto účelu sloužily hory a tam, kde nebyly hory, tam se sázely stromy nebo stavěly ochranné zdi.

V Číně jsou větry vanoucí ze severu chladné, suché a pronikavě mrazivé, zavrtávají se až do morku kostí. Vanou převážně v zimě, proto je Číňané nazývají „zimní větry“. Jsou nejsilnější a pro člověka neškodlivější. Krajina by proto měla být ze severu chráněná vysokým štítem či horou, která se něžně sklání k údolí. Chladné a silné jsou i „podzimní větry“ ze západu a „jarní větry“ z východu. Kopce a hory vrsteví se kolem údolí zleva a zprava zabraňují pronikání těchto škodlivých větrů a tím chrání jeho energetické pole. „Letní větry“ vanoucí z jihu jsou teplé, vlhké a slabé a člověku až tak neškodí. Proto se krajina může na jihu mírně otevírat

a zepředu může být obklopená nízkými mírnými kopci, aby nebránily výhledu a propouštěly sluneční paprsky.

Dokonalá krajina je obklopená horami, které se táhnou a vrství kolem údolí, aby ho uchránily před prudkými náporů větrů. Vodní toky zase zabraňují ztrátě energie čchi tím, že ji zadržují. Bezpečně ji uzavírají, a tak se čchi hromadí. Na rovinatých nížinách stačí, když je krajina obklopená řekami a jezery, které chrání dračí dráhy. Každá část tohoto modelu má v procesu pěstování životodárné energie čchi svoji osobitou funkci. Tento model se samozřejmě přizpůsoboval konkrétním podmínkám, které kraji-

na poskytovala. Ne každý si mohl dovolit vybrat ta nejlepší místa, a tak se vyvinuly různé praktiky a prostředky, kterými se vyrovnávaly nedostatky ve feng-šuej okolního prostředí.

Ve výběru vhodného prostředí se přihlíželo samozřejmě také na další faktory, např. podnebí v dané oblasti, na světelnost a vlhkost, na stav rostlin, typ půdy atd. Tyto faktory jsou však bezprostředně ovlivňované větry a vodními zdroji a ve vztahu k životodárné energii jsou až druhotné. Proto se při hledání vhodného místa pro život člověka hledělo především na vítr – feng a vodu – šuej.

Obrazy neihua: svět na několika centimetrech

Pod lampou leží poloprůhledné lahvičky na šňupací tabák a na nich se skví obrázky lidí, krajin a ptáků. Vybrúšené tahy štětcem, nádherné barvy a živý umělecký výraz – to jsou neihua (nej-chua), malby na vnitřních stěnách malinkých skleněných flakonků. Obrázky, které můžeme pozorovat zvenčí, jsou vrcholem umělecké zručnosti. Dnes je v Číně mistrů neihua již velice poskrovnu, jejich počet nedosahuje ani stovky.

Zdroj: CRI

V roce 2006 byly *neihua* z Hengshui (Cheng-šuej) v provincii Hebei (Che-pej), rodiště této techniky, zařazeny na seznam duševního kulturního dědictví Číny. Přes takto slovitnou reputaci mnoho lidí nemá ani tušení, co to vlastně je. Ředitel Čínskému institutu *neihua*, pan Zhang Zenglou (Čang Ceng-lou), se malbami *neihua* zabývá již mnoho let a má na tuto uměleckou formu vlastní názor. Tvrdí, že „byly vždy považovány jen za kratochvíli pro ukrácení volného času. Ve skutečnosti jsou obrazy *neihua* však světem samy o sobě.“

Všimněme si nejdříve jejich média – flakonků na šňupací tabák. Koncem dynastie Ming a na počátku dynastie Qing (Čching) se do Číny rozšířilo užívání šňupacího tabáku. Nádobky, ve kterých se přechovával, postupně získaly orientální rysy. Za vlády císaře Qianlonga (Čchien-lunga) se začaly vyrábět skleněné lahvičky. Proslavily se čtyři hlavní regionální školy – škola *jing* v Pekingu (ťing), škola *ji* v provincii Hebei (ti, Che-pej), škola *lu* v provincii Shandong (lu, Šan-tung) a škola *yue* v jihočínské provincii Guangdong (jüe, Kuang-tung). Užívání šňupacího tabáku se časem téměř vytratilo, avšak umělecká tradice výroby krásných flakonků přežila dodnes.

O technice maleb *neihua* se říká, že je „pekelně propracovaná“ a „na světě ojedinelá“.

„Tyto obrázky se od západních olejomalb liší tím, že si nelze předmalovat jejich rozvržení či skicu.“ Mistr *neihua*, pan Zhou Yanxia (Čou Jen-sia), vysvětluje: „Malby *neihua* se celé dělají napoprvé, chybné tahy nelze opravit. Každý tah je tahem posledním. Když se maluje na předměty zvenčí, maluje se odshora dolů. U *neihua* je to obráceně. Například portréty se malují od brady nahoru. Všechny tahy štětcem se dělají v obráceném pořadí než ve standardní malbě. Ačkoli jsou malby na šňupacích flakóncích

malinké, je v nich obsažen širý svět, postavy i krajina. *Neihua* jsou miniaturami čínských maleb a kaligrafie.“

V posledních letech umělci, kteří pokračují v tradici *neihua*, neustále tuto techniku inovují a rozšiřují i tematické prvky. Malují postavy, krajinky, zvířata, ptáky a řadu dalších motivů. Svoji techniku také rozšiřují o postupy používané v čínských malbách, olejomalbě či kaligrafii a vytvářejí tak syntézu západních a východních postupů.

Dnes se v Hengshui věnuje malbě *neihua* či s ní související práci 40 tisíc lidí. Ročně vytváří předměty v hodnotě jedné miliardy yuanů. Přestože v Hengshui tvorba maleb na vnitřní stěny flakonků dosáhla značného rozsahu, rozvoj a pokračování techniky *neihua* čelí vážným problémům. V porovnání s jinými uměleckými formami zůstává celková tvorba *neihua* poměrně malá co do svého rozsahu a vlivu, proto čelí problémům s financováním.

Profesor z Hebejské pedagogické umělecké akademie, pan Wei Liqun (Wej Li-čchün), říká, že je třeba rozšiřovat kombinaci *neihua* s dalšími uměleckými formami. *Neihua* se nemusí malovat jen na flakonky na šňupací tabák, ale také třeba na rukojeti štětců, skleničky a vůbec na stěny kulatých předmětů. Navíc většina maleb *neihua* jsou kopiemi jiných obrazů a standardních vzorů. Měla by se však rozvíjet originální tvorba a mistrovská díla. V otázce předávání techniky maleb *neihua* dalším generacím se pan Wei Liqun domnívá, že je třeba odborného vzdělávání v oboru. V této umělecké disciplíně se kloubí celá řada rukodělných uměleckých a řemeslných dovedností, jako sklo, kaligrafie, malba a další výtvarné prvky. V tomto ohledu je *neihua* jedinečnou uměleckou formou. Bylo by škoda, kdyby zašla na úbytě.

Portrét císařovny Cisi (Cch'-si), poslední císařovny dynastie Čching.

Portrét slavného qingského malíře a mistra neihua - Ye Zhongsan (Je Čung-san).

Krajina plná kontrastů

Zdroj: CRI

Žlutá řeka, jejíž povodí je považováno za kolébku čínské kultury, protéká mnoha oblastmi, protíná na své cestě k moři rozmanité terény a kraje. Kamenný les v provincii Gansu (Kan-su) představuje jednoznačně nejzajímavější podobu krajiny ze všech, které řeku doprovázejí. Ve známost vešel díky zvláště tvarovaným kamenným věžím a horám, táhnoucím se za obzor.

Vstupní místo do Kamenného lesa leží v těsné blízkosti obce Longwan (Lung-wan), do níž se musí osli plahočit nahoru a dolů po silnici vinoucí se kolem 200 milionů let starých věží z pískovce. Tato výjimečná scenérie nezůstala bez povšimnutí, krajina se stala strhující kulisou pro mnoho filmů a televizních seriálů, k natáčení přilákala například tvůrce filmu *The Myth* s Jackie Chanem.

Unikátní skalní útvary se hrdě tyčí na slunci, jejich vrcholy ostré jako meče probodávají oblohu. Nevysvětlitelné otvory narušují jednotu jinak ničím neporušených skalních stěn. Vypadá to, že skalní útvary vzdorují gravitaci. Některé skalní stěny jsou tak obrovské, hladké a dokonale svislé, že si návštěvníci myslí, že byly upraveny mechanicky. V průběhu staletí formovaly tyto skály pohyby zemské kůry spolu s větrem, deštěm a vodou, která kdysi zaplavila celou oblast. Většina turistů se sem dostane na raftu

z ovčích kůží z vesnice Longwan. Další 4 km urazíte pěšky, nebo se můžete svést autem, na koni či ve vozíku taženém osly.

Konec této scénické oblasti otevřené pro návštěvníky není však koncem celého Kamenného lesa, jen další oblasti nepovolují vstup automobilům. Úzká klikatá cesta plná zatáček se vine pod vrchol. Mnoho návštěvníků se k němu přiblíží na hřbetě pronajatého koně, jiní si půjčí motokáry. Ale i potom je ještě čeká namáhavá cesta, musí vylézt po schodech. Pohled z výšky má jen málo společného s tím, co jsme již viděli zespod. Vidíme temné skalní obrysy, ucítíme závan klaustrofobie. Z výšky se les promění v moře rozeklaných skal se sépiovým nádechem. Neuvěřitelně pusté a přerušované vrstvy srázu ustupují do dálky a vypadají, jako by byly naprosto zbaveny života. Je to krásné zamyšlení nad usilovným a neúprosným plynutím času. Nahlédneme do tichého a opuštěného světa, tento pohled nám nabídne útěchu pro naše pomíjivé životy.

Z Lanzhou (Lan-čou) je Kamenný les vzdálen 136 km. Dostanete se sem po dvouhodinové jízdě autem z Lanzhou směrem na sever. Pokud chcete oblast prozkoumávat více dní, místní obyvatelé vám rádi nabídnou ubytování za velmi rozumné ceny.

Kamenný les (Huanghe Shilin, Chuang-che Š'-lin) v povodí Žluté řeky

Odkud draci pocházejí

Možná jste si jako děti vyráběli z papíru a špejlí draky a na podzim jste chodili ven a čekali na ten správný vítr, aby se váš drak vznášel co nejvýše. Věděli jste ale, že tato hračka pochází z Číny? Vůbec prvního draka na světě vyrobil v dávných dobách filozof Mozi (Mo-c', 470–391 př. n. l.). Podle historických záznamů na jeho výrobě pracoval tři roky a nakonec stvořil dřevěného ptáka. Tento pták se však po jednom dni rozbil, přesto však zaujal.

Zdroj: CRI

Typický weifangský drak

Následovali papíroví draci, používali se na přenos informací i na jiné vojenské účely. V období dynastie Tang a Song se již ve velkém rozvinul papírenský průmysl. Tehdy se draci vyrobení z papíru ihned rozšířili mezi prostý lid jako hračky pro radost. Za dynastie Song Říše středu výrazně posilovala styky se zahraničím. I draci začali pronikat do celého světa. Nejdříve se uchytili v Japonsku, na Korejském poloostrově a dál se šířili i do ostatních sousedních zemí. Později se dostali až za oceán, rozšířili se do Malajsie, Indonésie, Barmy, na Nový Zéland a na další ještě vzdálenější ostrovy. Zároveň také po Hedvábné stezce a prostřednictvím mongolských expedičních cest pronikli i na druhou stranu světa, do arabských zemí a směrem do Evropy. Za dynastie Yuan představil Marco Polo po návratu z Číny papírové draky i v západních zemích.

Weifangští draci

Město Weifang v Shandongu (Wej-fang, Šan-tung) je známým „rodištěm“ draků. Již v období dynastie Ming zde působili umělci, kteří papírové draky vyráběli. Za dynastie Qing se pouštění draků stalo velmi populární zábavou a jejich stavba dosáhla své vrcholné fáze. Na konci tohoto období se ve městě Weifang mnoho zručných umělců na jejich výrobu specializovalo a na pravidelné „dračí“ trhy přicházeli obchodníci z celé Číny.

Weifangští draci byli na pohled krásní a elegantní. Vynikali dobrou stavbou, dokázali snadno vzlétnout a dobře klouzali ve větru. Nejznámějším weifangským létajícím uměleckým dílem je drak připomínající stonožku. V dubnu roku 1984 byla na pláži u města Weifang vypuštěna obrovská stonožka s dračí hlavou. Velká hlava měřila 4x4 metry, v „pase“ měla 1,2 metru a celková délka činila 320 metrů. V té době držela prvenství jako největší drak v celé Číně.

Draci se vyrábí v nejrůznějších velikostech, od rozměrů do dlaně po délku i stovek metrů. Liší se od sebe tvary a barvami, najdete od čistě bílých či jednobarevných draků po příšery s červenými hlavami nebo s celým tělem pestrobarevným. Ti nároční z vás jistě ocení pestré a navíc zlatem či stříbrem zdobené draky. Jejich vývoj prošel úžasnými proměnami. Podoby moderních draků vychází z těch tradičních a svoji skvělou pověst neustále se obměňujících uměleckých výtvorů si vydobyli nejen na domácí půdě. Některá umělecká díla jsou opravdu pozoruhodná, třeba dva draci hrající si s velkou perlou diváky zaručeně uchvátí.

Weifangský mezinárodní festival papírových draků

V současnosti je Weifang místem, kde se každoročně konají festivaly papírových draků, vždy od 12. do 25. dubna. Tato skvělá podívaná začala v roce 1984, kdy festival poprvé přilákal domácí i zahraniční odborníky na draky, stejně jako nadšené pozorovatele, soutěžící i turisty. Celý festival po dobu jeho konání doprovází další tradiční umělecká představení. V noci návštěvníci jistě ocení výstavu tradičních luceren, nad hlavami diváků tryskají nápaditá a velkolepá představení ohňostrojů a ke zhlédnutí vybízejí nezapomenutelná historická dramata.

Muzeum weifangských draků

Největší muzeum papírových draků na světě zabírá plochu o rozloze více než 13 000 m², z toho zastavěná plocha činí 8 100 m². Při stavbě budovy se tvůrci inspirovali tím, co je pro Weifang typické – létající stonožkou s dračí hlavou. Střecha je pokrytá modrými glazovanými keramickými taškami. Připomíná nebe, po kterém se prohání draci. Vystavené exponáty pocházejí ze všech období i světadílů. Při prohlídce se dozvíte téměř vše o weifangských dračích, o jejich vývoji, stylech i o způsobech výroby. Stejně tak se návštěvníci seznámí s průběhem vývoje papírových draků v jiných zemích, jak se kde barvili a jaké byly techniky jejich pouštění. Způsob výroby místní umělci zvědavým návštěvníkům názorně předvedou.

Papíroví draci mívají různé podoby, tvary i barvy.

Císařské horské letovisko

Zdroj: CRI

Malebné městečko Chengde (Čcheng-te) bylo po staletí útočištěm císařů před vedrem. Stavba zdejšího císařského letoviska trvala po větší část 18. století, táhla se přes období vlády císařů Kangxi, Yongzheng a Qianlong (Kchang-si, Jung-čeng, Čchien-lung). Nachází se 250 kilometrů severně od Pekingu v provincii Hebei (Che-pej). Císaři dynastie Qing (Čching, 1644 – 1911) si ho pro svou strategickou polohu a „přírodní klimatizaci“ vybrali jako letovisko, kam utíkali z rozpálené výhně letního Pekingu. Podle legendy bylo toto místo objeveno císařem Kangxim při jeho loveckých vyjíždkách na pastviny. Pro řadu qingských panovníků pak zůstal na půl roku sídlem vlády Peking, letní půlrok ale raději trávili v Chengde, které se stalo druhým nejmenším městem v Číně.

Celá historická oblast v Chengde, patřící do světového kulturního dědictví UNESCO, se může pochlubit obrovským komplexem císařských budov a stavení zasazených do malebné krajiny. Horské letovisko v Chengde představuje nejdokonaleji zachovaný komplex chrámů a císařských zahrad v Číně. Letní palác v Pekingu byl jen slabší variantou tohoto letoviska. Zdejší

vzduch je tu nejenom chladnější, ale je především čistší než ve velkých metropolích.

Letovisko je úžasným skloubením architektury a přírody. Představte si, jak se na obrovské ploše zcela harmonicky mísí různé stavební styly a objekty s krajinou plnou lesů, pastvin a jezer. Areál paláce tvoří čtyři skupiny budov postavených z černých cihel a šedých střešních tašek v jednoduchém tradičním čínském stylu, ale s nápadným douškem císařské okázalosti. Císařský park zdobí osm jezer a v souladu s tradičním rozložením čínských zahrad se krajina kolem jezer táhne do dálky. Mnohé stavby stojící na osmi ostrůvcích jsou napodobeninami architektury typické pro oblasti jižně od řeky Jang-c'-ťiang.

V dále se majestátně rozkládají Vnější chrámy. Ty byly postaveny k usmíření národnostních menšin, jako byli Mongolové a Tibetané, a k upevnění císařské moci v pohraničních oblastech. Sestávají ze dvanácti lámaserií postavených v hanském (Chan, Hanové jsou etničti Číňané), tibetském nebo smíšeném stylu. Tyto zdobné chrámy stojí v ostrém kontrastu k jednoduchému

Putuo zongcheng - působivá napodobenina paláce Potala ve Lhase.

designu areálu paláce. V jejich prostorách císař přijímal na audienci zástupce etnických menšin.

Největším a nejnavštěvovanějším chrámem je replika paláce Potala ve Lhase v Tibetské autonomní oblasti - Putuo Zongcheng (Pchu-tchuo Cung-čcheng). Byl postavený při příležitosti oslavy šedesátých narozenin císaře Qianlonga a osmdesátin jeho matky. Velkolepost a pompéznost chrámu podtrhuje zdobná blyštivá dlažba z plátků zlata a mědi. Turisty hojně vyhledávaným a oblíbeným je i chrám Vesmírného míru, domov jednoho z největších dřevěných Buddhů na světě. Tento tisíciruký a tisícioký bódhisattva Guanshiyin (Kuan-š'-jin, též Avalokitéšvara), natřený zlatou barvou, vás tady upřeně sleduje.

Ani vzdálenější okolí nezůstává co do pozoruhodnosti pozadu. Určitě si užijete dvacetiminutovou jízdu z centra města ven. Každý večer od poloviny května do poloviny října se za městem koná obřad Kangxi (Kchang-si), který umně kombinuje okolní přírodu s *high-tech* osvětlením a lasery. Herecké obsazení a obsluhující personál dohromady čítá tisíc lidí, na představení vystupuje i dvě stě koní. Obřad zobrazuje život a řadu hrdinských činů jednoho z velikanů čínské císařské historie, císaře Kangxi. Velkolepou show v čínštině cizincům přibližují a pomáhají pochopit titulky v angličtině, japonštině a korejštině.

Uchýlit se před spalujícím sluncem lze na další skvělé místo, pastviny Fengning (Feng-ning). Průměrná letní teplota dosahuje příjemných 17,4 stupňů Celsia. V poslední době koldokola vyrostla řada rekreačních vesniček a středisek. Návštěvníci se baví aktivitami, jako jsou jízda na koni, projížďka na velbloudovi nebo lukostřelba. Oceán pastvin na obrovské náhorní plošině pokrytý zelenými travinami a divokými květinami pohládí vaše oči. Této oblasti, která je domovem pro více než 300 druhů léčivek, se po staletí přezdívalo „velkosklad léčiv“. Kolorit kraje dokresluje místní obyvatelé a jejich domácí zvířena při společné práci na polnostech.

Návštěvníci by se měli do Chengde vydat co nejdříve, protože ve vzduchu visí velké změny. V roce 2015 se nově bude krajinou prohánět rychlovlak, cestu z Pekingu sem urazí za pouhých 45 minut. A o rok později nové letiště urychlí prudký rozvoj oblasti ještě víc. Je jasné, že město se dramaticky promění, je tedy nejvyšší čas prohlédnout si ho ještě v původní podobě. V Chengde zatím nejsou hotely na mezinárodní úrovni, ale i to se jistě změní. Zatím naleznete ve městě i okolí řadu přijatelných míst k přespání.

Kromě památek v horském letovisku nabízí Chengde pestrou paletu turistických lákadel, od lyžování přes horké prameny a různé sportovní aktivity až ke studijním výjezdům.

Park císařského letoviska

Okénko do Golmudu

Zdroj: CRI

Městem Golmud budete projíždět, kdykoli pojedete do Tibetu, Tun-chuang nebo po Hedvábné stezce. Oblast kolem Golmudu je ideální na obdivování krajiny Tibetské náhorní plošiny, pozorování divoké zvěře a horolezectví. Určitě rádi navštívíte největší solné jezero v Číně, Qarhan (Cha'erhan Yanhu – Čcha-er-chan jen-chu). Milovníky horolezectví láká vyšplhat se na vrcholek Sob Gangri (čínsky Yuzhu feng, Jü-ču Feng), jiné návštěvníky vábí výprava do chráněné krajinné oblasti Hoh Xil (čínsky Kekexili, Kche-kche-si-li).

Solné jezero Qarhan

Spadá pod správu města Golmud. Projíždí kolem něho železnice do Tibetu. Patří mezi nejznámější vnitrozemská solná jezera na světě a je největším solným jezerem v Číně. Z východu na západ je 160 kilometrů dlouhé, z jihu na sever 20–40 kilometrů. Vrstva soli je tlustá 2–20 metrů, jeho rozloha je 5 800 kilometrů čtverečních a nachází se v nadmořské výšce 2 670 metrů. V jezeru jsou zásoby 50 miliard tun chloridu sodného. To je dost jedlé soli, aby lidstvu vydržela 1 000 let. Pochází odsud také světoznámý karnalit – třpytivé, průhledné a naprosto rozkošné krystaly. Těží se zde hořčík, lithium, bór, jód a mnoho dalších minerálů.

Hoh Xil

Hoh Xil mongolsky znamená zelené hřebeny hor. Přezdívá se mu také „krásná mladá dívka“. Chráněná krajinná oblast Hoh Xil hraničí s Ujgurskou autonomní oblastí Xinjiang (Sin-ťiang), s Tibetskou autonomní oblastí, Mongolskou a tibetskou autonomní prefekturou Haixi (Chaj-si, někdy též prefektura Qaidam) a okresem Čhumarleb (čínsky Qumalai Xian, Cchü-ma-laj sien) v Tibetské autonomní prefektuře Yushu (Jü-šu). Z jihu na sever má 280 kilometrů a ze západu na východ se táhne 200–400 kilometrů. Jeho rozloha činí 45 000 kilometrů čtverečních. Celá chráněná krajinná oblast se nachází v nadmořské výšce nad 4 600 metrů, nejvyšší bod dosahuje 6 860 metrů (Qingxin Feng, vrchol Čching-sin feng, nejvyšší hora provincie Qinghai, Čching-chaj). Tato obrovská oblast sestává především z velehor a kopců ve vysokých nadmořských výškách, z náhorních plošin a rovin. Nejnižší teploty dosahují minus 46 stupňů Celsia. Hoh Xilu se proto přezdívá třetí pól. Je to drsná krajina se strašlivými klimatickými podmínkami, nelze tady dlouhodobě dost dobře žít či něco vyrábět. Pro lidi nevhodné podmínky přispěly k zachování původního životního prostředí a jedinečných pohledů do přírody.

Pohoří Kunlun

Průsmyk Tanggula

Pohoří Kunlun

Pohoří Kunlun (Kchun-lun) se táhne 2 500 kilometrů od západu na východ. Jeho průměrná nadmořská výška je 5 000 metrů. Leží jižně od Golmudu. Západní část Kela (Kche-la) je dělicí linií mezi Tarimskou pánví a severní částí Tibetské náhorní plošiny. Východní část pohoří Kunlun sestává z obřích hor, hory Ajin–Qilian (A-fín, Čchi-lien) na severu, hory Kunlun uprostřed a hory Tanggula (Tchang-ku-la) na jihu. Na jihu pohoří Kunlun tvoří scénérii nespočet příkrých strží a horských stěn, ze kterých vyzařuje majestátní krása a tajemno. Když stojíte v průsmyku Kunlun, naskytne se vám neskutečné panorama plné hor. Podíváte-li se na východ, uvidíte klidnou divočinu pokrytou donekonečna se táhnoucími závěsemi, v dálce osaměle, mužně ční hora Yuxu Feng (Jü-sü feng). Jakoby pod sebou stlačila myriády dalších hor a vytvořila jedinečný výhled na zasněženou přírodní krásu.

Sob Gangri

Hora Sob Gangri, čínsky Yuzhu Shan (Jü-ču šan) dosahuje nadmořské výšky 6 178 metrů. Je nejvyšší horou východní části pohoří Kunlun. Sob Gangri je díky svému tvaru ideální pro nováčky ve slézání zasněžených hor. Cesta jižním svahem je jasně viditelná. Abyste horu slezli, nepotřebujete žádné horolezecké dovednosti, ale základní tábor je poměrně vysoko, nachází se v nadmořské výšce 4 800 metrů. Jižní svah získal vlivem zvětrávání chlebovitý tvar, je vcelku mírný a nehrozí na něm laviny. Je

to spíš kopec než ostrá hora. Na severním svahu potkáte podmínky složitější. Pohybujete se v místech, kde jsou plochy pokryté ostrými různě vysokými kusy ledu, průrvy v ledu, příkré ledové svahy a stěny. Úbočí hory je tak příkré, že její vrcholek připomíná ostří nože. Tato kombinace ze severního svahu Sob Gangri dělá skvělou horu na skupinový horolezecký výcvik. Základní tábor se nachází ve výši 4 300 metrů nad mořem, o sto metrů výš už je sněžná čára. Jižní svah nabízí podmínky lepší pro ty, kdo se chtějí naučit zvládat vysoké nadmořské výšky, zatímco severní svah je ideální na ovládnutí techniky slézání hor pokrytých ledem.

Průsmyk Tanggula

Průsmyk Tanggula (Tchang-ku-la) tvoří předěl mezi provincií Qinghai a Tibetem. Jeho nadmořská výška dosahuje 5 231 metrů a dálnice spojující Qinghai a Tibet právě tady dosahuje svého nejvyššího bodu. Od Golmudu je vzdálený 604 kilometrů. V průsmyku byl vztyčen památný kámen na památku vojáků z Lidové osvobozené armády, kteří zasloužili život stavbě silnice mezi Lanzhou v provincii Gansu (Lan-čou, Kan-su) a Tibetem. Hoře Tanggula se tibetsky říká Dangla. To znamená velehora tyčící se nad ostatní hory. Po celý rok je obalena závěsemi sněhu a ošlehávána mrazivým větrem. Vysloužila si tak název „skladiště větru a sněhu“. V Tanggule leží rozvodí řeky Salwin a řeky Jang-c'-ťiang. Horský masiv se táhne 150 kilometrů, nadmořská výška se pohybuje ve výši 5 000–6 000 metrů. Nejvyšší vrchol Geladan-

Pohoří Kunlun

zhong (Ke-la-tan-čung) o něco přesahuje 6000 metrů nad mořem. Právě na něm leží pramen řeky Jang-c'-ťiang. Hoh Xil, který se nachází na jeho úpatí, je neobydlený lidmi, v tomto prostoru žijí některé ohrožené zvířecí druhy, například antilopy tibetské.

Sto tisíc stop dlouhý solný most

Sto tisíc stop dlouhý solný most je úsek na silnici spojující Golmud a Tun-chuang (Dunhuang). Silnice o šířce 15 až 18 metrů

je zasypaná vrstvou soli, takže dala vzniknout přírodnímu 32 kilometrů dlouhému solnému mostu. Převáděno na čínský systém měř je to akorát deset tisíc zhangů (čangů, 1 zhang odpovídá asi deseti stopám). Odtud pochází název „Deset tisíc zhangů dlouhý solný most“ (Wanzhang Yanqiao, Wan-čang jen-čchiao). Povrch „mostu“ je rovný a lesklý. Tvoří předěl mezi výhledem na hory a jezera. Výhled je to každopádně nádherný, jediný svého druhu na světě. Solný most vypadá jako by byl z nefritu.

Tibetské svatyně v oblasti Hoh Xil

Zachování tradičních řemesel minority Oroqen

Zdroj: CRI

Oroqen je nejméně početná etnická skupina žijící v severovýchodní části Číny kočovným způsobem života. V roce 1953 skupina oficiálně přešla z primitivní společnosti k moderní. Nová éra však nemusí nutně znamenat popření minulosti. Oroqenové stále usilují o zachování své kočovné tradice a podařilo se jim udržet si i původní řemeslné dovednosti.

Tradičně byli Oroqenové lovci a příroda byla vždy jejich domovem. Žijí v oblastech, kde se potulují divoká zvířata a březové lesy jsou velmi husté. Zbraně, koně a kabáty ze srnčích kůže byly nepostradatelnou součástí jejich každodenního života. Těžiště řemeslné výroby spočívá především ve zpracování srnčí kůže a březové kůry. Er Deng Gua je čtyřiaosmdesátiletá představitelka tradiční oroqenské kultury. Říká, že učení se řemeslům patří k životu Oroqenů.

„Dělba práce mezi muže a ženy je u Oroqenů jasná. Muži mají na starosti lov, zatímco ženy dělají všechny domácí práce. To je pro ženy celoživotní povinnost. Mladá děvčata se většinou učí šít, když jim je osm. Žádný muž by se neoženil s dívkou, která nezvládá domácí práce. Dívky musí vynikat v činění kůží, vyšívání, pletení proutí a splétání kůry. Já jsem se to učila již od dětství.“

Man Gumei je další nositelkou oroqenské kultury. Řemeslu opracování srnčí kůže a březové kůry se naučila od své matky již v dětství. Nyní jako padesátnice patří k mistrům oroqenských řemesel. V roce 2011 představila své umění poprvé na Kulturním týdnu Vnitřního Mongolska na Maltě, kde reprezentovala svoji minoritu. Cítí se zodpovědná za předávání svých zkušeností dalším generacím. Chce si být jistá, že oroqenská řemesla budou nadále vzkvétat.

„Od chvíle, kdy jsem se stala součástí dědictví naší lovecké kultury, dělám řemeslné výrobky s větší vážností. Povzbuzuji mladé lidi bez ohledu na národnost ve studiu oroqenského jazyka společně s technikou výroby předmětů z březové kůry a srnčí kůže. Pokud budou ochotni se učit, budu i já ráda učit je. Mám dobrou práci, protože nereprezentuji pouze sebe, ale celé své etnikum.“

Mnoho jejích výrobků si můžete zakoupit v nedalekém městečku v obchodě, který vlastní mladý pár. Nejenže ručně vyráběné oroqenské předměty prodávají, ale věnují se i jejich výrobě ve své malé dílně.

„Největší množství našeho zboží pochází z Velkého Khinganu. Ten je bohatý na suroviny, které jsou potřebné na výrobu suvenýrů z březové kůry, a navíc zde žije mnoho zkušených umělců. Nejprve se mladí lidé naučí řemeslným dovednostem, poté se začnou podílet na vyvíjení nových výrobků, které jsou založeny na tradičních technikách. A to je dobře.“

He Guozhi je Manin syn, řemeslu se naučil od své matky. Řemeslné umění ještě rozvinul a vyvinul nové formy. Využívá různé možnosti internetu, jako jsou blogy, chatovací programy, osobní webové stránky a další způsoby, aby dělal oroqenským řemeslným výrobkům reklamu. V roce 2010 přivezl oroqenské umělecké výrobky na mezinárodní výstavu EXPO do Šanghaje, kde zároveň i vysvětlil a ukázal čínským i zahraničním návštěvníkům tradiční oroqenské umění opracování březové kůry a srnčí kůže. Navzdory všem snahám však i Oroqenové čelí různým výzvám. Se zavedením zákazu lovení je pro příslušníky této etnické minority v posledních letech stále těžší získat srnčí kůži a kvůli zvýšeným požadavkům na ochranu životního prostředí jsou také nižší dodávky březové kůry. Navíc většina umělců je již ve vyšším věku a není jednoduché zajistit, aby bylo jejich umění předáno dalším generacím. Hlavními nositeli této kulturní tradice jsou malé rodinné dílny. Mnoho faktorů předurčuje, že oroqenské předměty není možné vyrábět masově. Přesto však doufáme, že tradice tohoto etnika neupadne do zapomnění.

Tajemný Wudang

Azurové střechy klášterů zahalených v mlze, ostrý podzimní vzduch naplněný vůní borovic, barevné listí pokrývající dlážděná nádvoří, staříčtí taoistický mniš pohroužený nad nažloutlými stránkami a rozjímající nad proměnami vesmíru... Momenty, které zcela zapadají do našich romantických představ o tajemných Wudangských horách.

Autor textu: Zuzana Drahovzalová

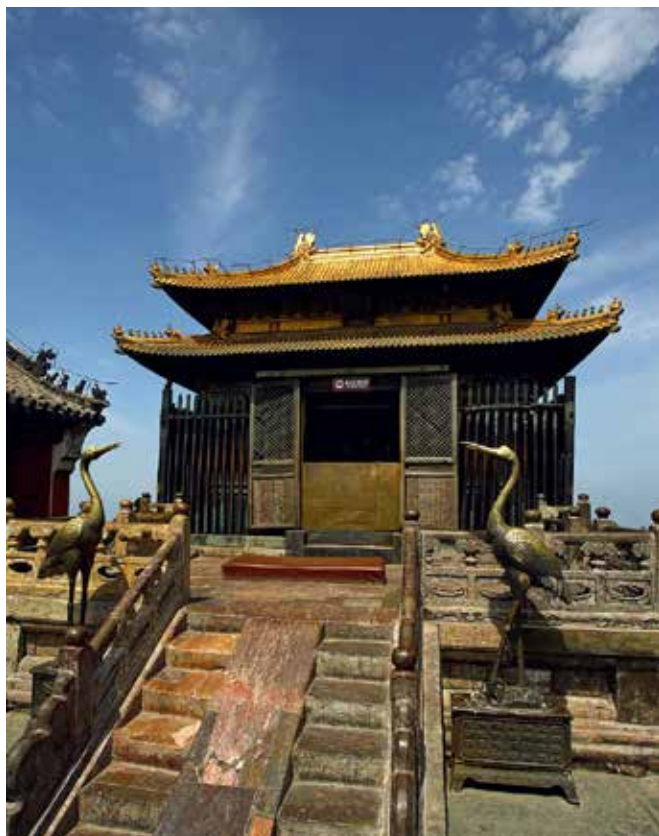
Některé chvíle z naší výpravy skutečně tomuto obrazu odpovídaly, jiné již tak romantické nebyly. Do této kolébky taoismu jsme se vydali mimo turistickou sezónu v době začínajícího podzimu. Přivedl nás sem obdiv k wudangskému bojovému umění, které sice není ve světě tak známé jako kung-fu z kláštera Shaolin, avšak tvoří jejich významný směr, patří do skupiny čtyř hlavních proudů.

Pohoří Wudangshan (Wu-tang-šan) tvoří 72 vrcholků, mnohé z nich jsou posety poustevnami, chrámy a svatyněmi. Některé chrámy se zde stavěly již v období dynastie Tang (Tchang), avšak největší rozmach nastal až v pozdějším období za vlády císaře Yongle (Jung-le) na začátku dynastie Ming. Tento vládce vehementně podporoval rozvoj náboženství. Na jeho příkaz se čile budovaly rozsáhlé císařské chrámové komplexy a Wudangské hory se staly oficiálním centrem taoismu. Některé chrámy a kláštery fungují dodnes, z jiných zůstaly už jenom zříceniny. Celá oblast zažívá v současné době renesanci a původní malé městečko Wudangshan na úpatí stejnojmenných hor se rychle rozrůstá. V samotném městě jsme se nechtěli dlouho zdržovat, po měsíčním pobytu v přelidněném Pekingu jsme se těšili na zeleň, čistý

horský vzduch a klid. Hned po vystoupení z vlaku jsme vyhledali taxi a nechali se vyvézt do Nanyan (Nan-jen), turistické základny uprostřed hor. Ubytovali jsme se v jednom z hotelů a byli jsme rádi, že jsme se vybavili teplým oblečením. V pokojích jaksí chybělo topení a vzhledem k ročnímu období bylo uvnitř docela svěže a vlhko. Po průzkumu nejbližšího okolí a po vydatné večeři v jedné z místních restaurací jsme se zachumlali do přikrývek a sbírali síly na nadcházející dny.

Klášter Zixiao zahalený v mlze

Když jsme se ráno probudili a vyhlédli z oken, mírně nás zamrazilo. Přes hustou mlhu nebylo vidět doslova a do písmene ani na půl kroku. Přesto jsme se nedali odradit, navlékli jsme pláštěnky a vyrazili do blízkého Paláce purpurového oblaku (Zixiaogong, C'-siao-kung). Komplex sakrálních a doprovodných staveb pochází z raného období dynastie Ming a patří mezi nejvýznamnější areály v této oblasti. Je dodnes aktivní, mimo běžné obřady se zde pořádají různé festivaly, vystoupení a akce. My jsme ale byli rádi, že jsme žádnou velkou akci nezachytili a mohli jsme si naplno užít klášter v jeho nerušeném snění. Procházeli jsme všemožná zapadlá zákoutí a sem tam potkali taoistického mnicha v typic-

Klášter Taihe Gong na vrcholu hory Tianzhu

kém modro-bílém hábitu a s drdolem na hlavě. Kolem oběda nádvoří chrámu přeci jenom trochu ožilo, chystal se obřad. Celi natěšení jsme se s dalšími lidmi nahrnuli do obřadní síně a čekali. Mnišky v barevných róbách začaly zpívat a recitovat, znělo to ale dost jednotvárně a hlučně. Po chvíli jsme radši v tichosti vycouvali, venku jsme se cítili přeci jen příjemněji.

Cesta do výšin

Druhý den nás překvapil čistou oblohou bez jediného mráčku. Počasí ve Wudangu je evidentně stejně proměnlivé jak v jiných pohořích. Tento den jsme měli naplánovaný výlet na nejvyšší horu Wudangu – na horu Tianzhu (Tchien-ču, 1 612 m n. m.). Podle průvodce to na vrchol nebylo daleko, nanejvýš 2 hodiny výstupu, takže jsme nijak nespíchali a rozhodli se, že cestu nahoru pečlivě probádáme. Se sluncem vyšli ven i místní obyvatelé a venku se to hemžilo jako v mraveništi. Ženy praly a sušily prádlo nebo jen seděly a pletly teplé svetry, nosiči nosili na ramenou nejrozumnější náklad. Část stezky se opravovala, řemeslníci pokládali kamenné schodnice a ručně do nich dlátkem vydlabávali drážky na odvádění dešťové vody. Chvillemi jsme se zastavovali a žasli nad jejich trpělivostí, zvlášť když je ještě čekaly stovky neopracovaných stupňů. Měli jsme malé svatyně, plošiny s vyhloubenými jeskyněmi a se soškami taoistických mudrců a svatých.

Neplánované nocování v klášteře Taihe Gong

Ani jsme se nenadáli a než jsme vystoupali ke klášteři Taihe Gong (Tchaj-che-kung) na hoře Tianzhu, bylo už docela pokročilé odpoledne. Cesta nahoru nám trvala déle, než jsme předpokládali a až v jejím cíli jsme si uvědomili, že i samotný klášter si zaslouží několik hodin pozornosti. Dali jsme hlavy dohromady a nakonec jsme se rozhodli pro přenocování přímo v klášteře. Ubytovali jsme se v nejlacinější ubytovně, pokoj pro čtyři vypadal jako vla-

kové lůžkové kupé. Klášter a jeho okolí nás uchvátilo, to nejhezčí však mělo teprve přijít. Večer se snesla černočerná tma a na oblohu vyšly snad všechny hvězdy, které vůbec ve vesmíru jsou. Tak jasné hvězdné nebe jsem v životě neviděla. Příjemně unavení jsme zalehli tak, jak jsme byli, sundali jsme si jen boty. Před východem slunce nás vzbudil zpěv mnichů. Prováděli skromný, ale působivý obřad. Vyšli jsme na nejvyšší bod hory a na příchod zlatočerveného kotouče jsme čekali u „Zlatého paláce“. I když rozhodně nepatřím mezi ranní ptáčka, toto ráno stálo za to.

Jinding zářící v paprscích vycházejícího slunce

Klášter Taihe vybudovaný v období dynastie Ming stále slouží svým původním náboženským účelům. Zlatým hřebem místa je nejvyšší vrchol hory - Jinding (Tin-ting) a svatyně „Zlatý palác“ (Jindian Gong, Tin-tian kung). Tato svatyně působí nesmírně důstojně, jako kdyby dohlížela na ostatní kopce pod ní. Její kabát tvoří pozlacený bronz a na všech detailech i dekorativních prvcích je vidět, že byly navrženy s nesmírnou pečlivostí. Všechny konstrukční části stavby jsou svařené do jednolitého kompaktního a stabilního celku. I když venku řádí vichřice nezdolnou silou, dovnitř se nedostane ani ten nejmenší závan větru a plameny svíček se ani nepohnou. Kolem burácí hromy, aura paláce se topí v rozprostřené záři a svítí ještě jasněji než za bílého dne. Svatyni na zářivé důstojnosti přidává i její 500-leté stáří.

Návrat do reality

Pomalou jsme se vraceli dolů do probouzejícího se klášteře. V jedné ze svatyní pořád ještě hrál mnich na flétnu. Vyzářoval z něj nesmírný klid a pokora. V doprovodu táhlých tónů jsme se nehlučně procházeli po okolí a kochali se výhledem na hory, ležící před námi jako na dlani. Vůbec se nám zpátky do civilizace nechtělo. Byli jsme vděční za neplánované řízení osudu, které nás zde chvíli pozdrželo.

„Qigong“ v taoistické tradici

O „qigong“ (čchi-kung, 气功) se dnes zajímá mnoho lidí a na poptávku reaguje i nabídka – učitelů, kteří jej vyučují, je také mnoho. Čím se liší „moderní qigong“ od tradičního?

Tento článek je převzat s mírnými úpravami a laskavým svolením autorky Marie Zhai z webových stránek www.wutao.cz (www.facebook.com/wutao.cz).

Qigong je jednou ze starobylých čínských praktik, jimiž se harmonizuje tělo a mysl. Doslova se jedná o „práci s *qi*“ nebo „mistrovství *qi*“. *Qi* (čchi) označuje v čínských tradičních představách o vzniku a fungování vesmíru „kosmickou energii“ a v souvislosti s lidským tělem „vitální sílu“. Tento pojem je v čínštině mnohoznačný, v různých kontextech nese i významy jako vzduch, dech a duch. V evropských jazycích nemá přesný ekvivalent. Čínští tradiční lékaři rozlišují několik druhů *qi* podle původu a funkce, západní medicína naopak tento pojem vůbec neuznává. V akupunkturě i akupresurní praxi je teorie o *qi* a jejím toku lidským tělem s úspěchem využívána, ale vědeckými metodami se dosud nepodařilo podat o její existenci přesvědčivý důkaz.

Dnes se většinou pod názvem *qigong* rozumí různá zdravotní cvičení prováděná pomalým tempem. Jsou to sestavy jednoduchých cviků, které jsou inspirovány starodávným cvičením taoistů a které byly upraveny do podoby přístupné pro širokou čínskou veřejnost. Toto cvičení si postupně získalo značnou popularitu i na Západě. Jednou z nejznámějších je sestava „hra pěti zvířat“ (wuqinxi, wu-čchin-si, 五禽戏), kterou dle tradice sestavil proslulý lékař Hua Tuo (Chua Tchuo, 2. stol. n. l.) pro udržení fyzické kondice a jako účinnou prevenci onemocnění. Původně byla tato sestava velmi dynamická a fyzicky namáhavá. Dnes se cvičí v různých pozmeněných, pomalých variantách, jejichž léčebný efekt se projeví zejména u osob starých a nemocných. Mladý zdravý člověk však udělá pro cirkulaci své *qi* rozhodně více, když si půjde pořádně zaběhat. Osud další rozšířené sestavy „osm kusů brokáty“ (baduanjin, pa-tuan-ťin, 八段锦) je podobný. Vznikla za dynastie Song (Sung) v 11. stol. a to na „císařskou zakázku“. Císař, jehož jedním z tradičních přízvisků je *wan sui* (wan-suej, 万岁), což je čínský výraz pro dlouhověkost (doslova znamená „10 tisíc let“), měl pochopitelně velký zájem o taoistickou nauku slibující nesmrtelnost. Protože mu jeho povinnosti neumožňovaly věnovat se nezbytnému cvičení, žádal metodu, která mu snadno a rychle pomůže dosáhnout viditelného efektu. Můžeme tedy s nadsázkou říci, že v tomto přání se dnešní člověk podobá císařům.

Cílem původního taoistického cvičení *qigong* však nebylo tělesné zdraví a síla sama o sobě, ale především poznat sám sebe, svoje tělo a jeho zákonitosti a dosáhnout přirozeného stavu *ziran* (c'-žan, 自然). Takový *qigong* vede k rozvoji mentální síly a označujeme ho jako vnitřní. V taoistické tradici byl předáván přímo z mistra na žáka. Čtené dochované staré taoistické texty používají pro popis praktik básnické metafory a mohou být vykládány různým způsobem, jak se to také v historii běžně stávalo. Právě proto je osobní kontakt s mistrem nenahraditelný. Základem cvičení vnitřního *qigongu* je nácvik tzv. stavu *wuji* (wu-ti, 无极). *Wuji* je v taoistickém pojetí pojem označující bezhraniční prázdnotu a nevydělenost, jednu z forem „Cesty - Dao“ (tao, 道). U lidí ho lze přirovnat ke stavu myslí nenarozeného dítěte v těle matky. Různé

školy praktikují při cvičení *qigongu* různé postupy. Vždy se však smysly uzavírají před vnějším světem, pozornost se koncentruje podle návodu mistra, mysl se utiší, a tím se dosáhne maximálního vycílení a vzhledu do reality. Při nácviku *qigongu* je obzvláště důležité řídit se zásadou „nekonání“, *wuwei* (wu-wej), tj. nechat všemu volný průběh. Znamená to nesnažit se o úspěch a nenechat se mást různými fyzickými či psychickými jevy, které mohou cvičení doprovázet. Nejčastěji to mohou být např. pocity tělesného tepla. Ulpívat na takových pocitech, nebo je dokonce rozvíjet, znamená sejít ze správné cesty. Zcela nepřípustná a také nebezpečná a škodlivá je jakákoli snaha tok *qi* ovlivňovat myslí či dokonce tuto energii hromadit. Nácvik vnitřního *qigongu* je dlouhodobý proces vyžadující vytrvalost a skromnost. Kontakt s mistrem je z hlediska bezpečnosti naprosto nezbytný. To je důvodem, proč nikdy nebyl a ani se v budoucnu nestane masovou záležitostí, ale vždy zůstane jen individuální cestou malého počtu jedinců.

„Qigong“ a buddhismus

Taoistický vnitřní *qigong* uvádí tělo do přirozeného, harmonického stavu a rozvíjí tělesnou i mentální sílu. Tvoří základ vnitřních bojových umění, *nejiaquan* (nej-ťia-čchüan), z nichž je u nás nejznámější *taijiquan* (tchaj-ti-čhüan, v ČR zařazené pod názvem taiči). S bojovým uměním je však spjat také vnější *qigong* (*wai qigong*, waj čchi-kung, 外气功). Jeho účelem je vypěstovat vysokou odolnost těla, takže je schopno například zasazovat velmi tvrdé údery, vydržet tvrdé nárazy do citlivých částí těla a zásahy nožem. Těmito schopnostmi prosluli zejména buddhističtí mniši z kláštera *Shao-lin*. Vnější *qigong* není vyučován veřejně, avšak některé ze základních technik jsou v současnosti zařazeny do výcviku složek čínské armády a policie.

Do kategorie vnějšího *qigongu* bychom mohli zařadit také ono obligátní „karatistické“ rozrážení cihel a podobné kousky, které mají za cíl vzbudit úžas publika a které bývají doprovázeny efektním výkřikem. Jedinců, kteří skutečně dokážou koncentrovat svou energii do tak vysoké výbušnosti, je rozhodně méně, než by odpovídalo početnosti takových představení. Je na místě se ptát, zda je kvalita použitých cihel taková, aby z ní kdokoli jen trochu rozumný chtěl mít postavený dům. Pochybná praxe se samozřejmě netýká jen vnějšího *qigongu*. Za vnitřní *qigong* bývá někdy vydáváno i cvičení, které spíše než k následování „Cesty“ vede ke zmatku či rovnou do psychiatrické léčebny. Jako úsměvnou ilustraci uvádíme anekdotu o muži, který sebral své ženě z plotny hrnec s knedlíky, protože byl přesvědčen, že v ruce je uvaří rychleji.

Zmínkou o shaolinském klášteře se dostáváme k bojovému umění provozovanému v buddhistických klášterech. Díky němu se čínské bojové umění dostalo do širšího povědomí a získalo si davy nadšených fanoušků po celém světě, takže pro mnoho lidí je čínské bojové umění a shaolinské kung-fu synonymem.

Taoistický mnich

Už jsme rozebírali vnitřní *qigong*, jak ho cvičí taoisté. I buddhisté mají „svůj“ vnitřní *qigong*. Zatímco taoisté cvičí *wuji*, tak čínští (a konečně i japonští) buddhisté cvičí takzvaný *chan* (čchan, 禪), v Japonsku známý jako zen. Při povrchním pohledu by se snad mohly zdát tyto meditační postupy stejné. Podobnost je to však pouze vnějšková, protože jsou oba založeny na různé filozofii a kladou si jiné cíle. Je dobré si také uvědomit, že taoismus a buddhismus ve své původní a nezředěné podobě byly v Číně směry navzájem konkurenční až nepřátelské, než se postupně buddhismus „počinštil“ a s taoismem se sblížil. *Chan* je meditační praxe, jejímž konečným cílem je dosáhnout pochopení, že jedinou (ne)

existující skutečností je prázdnota *kong* (kchung, 空) a že svět i s celou (trudnou) lidskou existencí je pouhou iluzí. Pomocí meditace se lze zbavit žádostí těla, vnitřně se utiřit a tuto iluzi prohlédnout. Bylo-li fyzické cvičení, kterému se čínští buddhističtí mniši taktéž věnovali a kvůli kterému se stali tak slavnými, původně spíše prostředkem, jak zvýšit kvalitu meditace, časem se to obrátilo. Meditace, ve které jde o to „zapomenout“ na existenci těla, vede zdánlivě paradoxně k tomu, že mysl je čistší, pohyby těla rychlejší a tělo odolnější, což jsou v boji cenné devízy. Shaolinský klášter bojových schopností svých mnichů hojně využíval při spolupráci s úřady a stal se vlivným a bohatým.

Zachovalý Lijiang

O starobylém městě Lijiang (Li-tiang) se říká, že jsou to „čínské Benátky“ nebo „Suzhou na náhorní plošině“. Suzhou (Su-čou) je jihočínské město proslulé svými vodními kanály, dokonale upravenými zahradami a tradicí umělců a učenců. Lijiang si své přezdívky vysloužil kvůli řece Yu (Jü), která vytéká z jezera Černého draka (Heilongtan, Chej-lung-tchan). Řeka Yu se na kraji města větví na tři ramena a uvnitř města se dále větví na nespočet malých vodních toků obtékajících kolem domů. Stačí si zapamatovat, že „když půjdete po proudu, dojdete do města, když půjdete proti proudu, vyjdete z něj,“ a v Lijangu se neztratíte. Přes říční síť vede 354 mostů, to je 93 mostů na kilometr čtvereční, dost možná nejhustší zástavba mosty na světě.

Zdroj: CRI

Křižovatka karavan na cestě do dálných krajů

Lijiang leží na někdejší jihozápadní hranici Číny, byl průsečíkem čajové a jižní hedvábné stezky. Karavany různých národů a národností tudy projížděly na svých cestách mezi Čínou, Vietnamem, Tibetem a dokonce i Indií a Nepálem, kam se šplhaly vysokohorskými stezkami po příkrých srázích obklopených mraky. Vozil se tudy čaj, léčiva, kožešiny a hedvábí. Do tohoto města bez hradeb karavany proudily ze všech směrů a také se odsud vydávaly na nejrůznější místa. Setkávaly se zde a docházelo k bohaté obchodní i kulturní výměně. Ta probíhala na ulici, která se dnes jmenuje Sifangjie (S'-fang-tie), tedy doslova ulice vedoucí do všech směrů.

Tříoká studna

Kdysi dávno příslušníci etnika Naxi (Na-si) využili tryskající pramen a na třech terasách položených v různých výškách zbudovali tři jezírka. Ta byla propojená a každé mělo jinou funkci. Do nejvýše položeného prýštil pramen a používalo se na pitnou vodu. V prostředním se omývaly potraviny a v nejnižší položeném se pralo. Voda ze třetího jezírka odtékala strouhou. Tři jezírka, kterým místní říkají „tříoká studna“ (sanyanjing, san-jen-fing), tvoří srdce mnohých starých měst v tomto regionu. Kolem nich se rozprostírá malé náměstíčko, na kterém často odpočívají staří lidé s hrajícími si dětmi.

Starobylá část Lijiang

Lijiang leží v blízkosti Sněžných hor (Xue Shan, Süe-šan)

Zájezdní hostince

Ke zvláštnostem Lijiangu patří zájezdní hostince, i jejich neobvyklá jména jsou zážitkem. Žádný hostinec se neobejde bez útulného dvora, místa přímo vybízejícího k uvelebení se v ratanovém křesílku. Staré košaté stromy, závěsy místo dveří, houpačky, cestičky, gauče a stolečky čekají na to, až zde budete příjemně trávit čas. Vedle vás možná usedne majitel hostince nebo jiný cestovatel, příběhy pak plynou jeden za druhým. Častým posluchačem bývá i na slunci se líně vyhřívací bezstarostný pes.

Opalování se a lelkování

Říká se, že v Lijiangu je nejdražší slunce a nejlevnější čas. Spousta lidí jezdí do Lijiangu opalovat se a nedělat nic, jen tak si užívat plynutí času a třeba zkoušet vyšívat nebo si dělat zápisky. Zájezdní hostince, bary a hospůdky, kavárny, knihovny a čajovny jsou všechny důmyslně zařízené tak, aby nabízely celou řadu

možností, jak zde rozmanitě nedělat vůbec nic. Písnička, kniha, modré nebe, záhon květin, kočka nebo pes vystačí na půl dne lelkování. Některým cestovatelům se tento styl zalíbí natolik, že v místě zůstávají i několik týdnů.

Slazený čaj z měděné konvice

Po staré čajové stezce se do Tibetu vyváželo velké množství lijiangských měděných konvic. Ty nesměly chybět ani ve věnu dívky z etnika Naxi a rodiny se svými měděnými konvicemi pyšnily. Dnes však v celém Lijiangu zbyli pouze dva „poslední bratři mědi-tepci“, He Shanyi a He Shanjun (CheŠan-ji a Che Šan-tün).

Shanyi je starší z bratrů, letos je mu 51 let. Roku 2004 mu vláda zdarma poskytla byt na ulici Prvního máje (Wuyijie, Wu-ji-tie), aby pokračoval a předával toto lidové řemeslo. Podle He Shanyiho dnes všichni chtějí lesklé slitinové produkty nebo pásově vyrábě-

Královský palác rodu Mu v Lijiangu

né měděné výrobky a úplně zapomněli na výhody ručně dělaných konvic. Přitom rukodělné nádoby jsou tlustší tam, kde je to potřeba, a tam, kde to potřeba není, jsou stěny tenčí. Nejsou svařované ani letované a vydrží po celé generace. Jsou mnohem praktičtější než masově vyráběné. Co se týče řemesla, ručně dělané měděné předměty vypadají jinak, je na nich patrná práce lidských rukou a každý kus je originál, ne jako identické pásové vyráběné fabrikáty. Pan He ukazuje na jednu z čajových konvic a říká, že je to výsledek nejméně deseti tisíc úderů kladivem.

Jeho mladší bratr He Shanjun má obchod ve starobylém městečku Baisha (Baisha guzhen, Paj-ša ku-čen). Nedávno kupci ze Shenzhenu (Šen-čen) prodal trojdílnou sadu na vonné tyčinky za šedesát tisíc yuanů. Přesto má obavy, že měditepeckou tradici nikdo nepřevzme. „Měditepecká tradice etnika Naxi je již ztracená.“

Výzva tenká jako vlas

Roku 1381 zakladatel dynastie Ming Zhu Yuanzhang (Ču Jüan-čang) vyslal 300 tisíc vojáků z oblastí dnešních jihočínských provincií Guangdong, Guangxi, Jiangsu a Zhejiang (Kuang-tung, Kuang-si, Ťiang-su, Če-ťiang), aby zaútočili na provincii Yunnan

(Jün-nan). Poté za nimi vyslal jejich rodiče, ženy a děti a nařídil vojákům, aby zde zůstali jako stálá posádka. Původní technika vyšívání etnika Naxi byla ovlivněna smyslem pro detail výšivek ze Suzhou a syntézou obou postupů vzniklo jedinečné lidové umění.

V Akademii uměleckých výšivek města Baisha jsme se setkali s paní Mo Meiyan (Mo Mej-žen). Výšivkami se zabývá třicet let a dostalo se jí oficiálního titulu Státní mistryně uměleckých řemesel. Vysvětlila nám, že výšivky etnika Naxi mají hrubé rysy. Jako motiv obvykle slouží krajina a obrazy se vyšívají technikou *luan-zhen* (luan-čen), doslova technikou „chaotické jehly“, která je hrubější a neklade takový důraz na souměrnost jednotlivých stehů. V Suzhou se obvykle vyšívá technikami *ping* (pching, doslova „rovnoměrný“) a *zhi* (č, „rovný“), tématem jsou portréty a postavy lidí. „Nit je obvykle třikrát tlustší než lidský vlas, ale na vyšívání obličej se používá nit se čtvrtinovou až osminovou tloušťkou. Na oči se používá osminová až šestnáctinová příze. Pouze skuteční mistři vyšívání dokážou vyšít šestnáctkrát až dvaatřicetkrát tenčími nitěmi.

Ředitel umělecké akademie pan Xu Yunkui (Sü Jün-kchuej) před

V Lijiangu žije přes 20 menšinových národností, z nichž nejpočetnější je národnost Naxi.

třiceti lety jakožto mladý intelektuál přijel do Lijiangu z domova v Suzhou. Zamiloval si, jak se v naxiských vyšívacích obrazech prolíná suzhouská technika vyšívání s vyšíváním národnostní menšiny Naxi. V roce 2001 založil Uměleckou akademii. Vyučování probíhá formou předávání řemesla z mistra na žáka. Na školu nastoupilo čtrnáct mistrů, z toho čtyři s titulem státního mistra pro vyšívání. Přesto, podle pana Xu Yunkui: „Je to pro vyšívání Naxi obtížné. Z velkých měst sem nikdo není ochoten přijet a místní mladí lidé jdou radši vydělávat rychlé peníze jako barmani. Adeptu zabere deset let, než se z něj stane mistr, a navíc ještě musí mít umělecké vlohy.“ Akademie vystavuje výšivky a tisky, výšivky venkovanů si můžete koupit. Z výtěžku za každé prodané dílo akademie věnuje 5 % škole v místě, kde bylo vyrobeno.

Lijiangské bary

Lijiang je bary proslulý, rozlišují se dva hlavní typy. V jednom se konají vystoupení lidových písní a tanců. Tyto podniky se nachází hlavně na ulici Xinhua (Xinhua-jie, Sin-chua-fie), nazývané místní „barovou třídou“. Platí se tu nejvyšší nájmý v celém Lijiangu. Druhý typ jsou menší bary, ve kterých vystupují zpěváci nebo skupiny (někdy se jim říká „bary s ohništěm uprostřed“).

Jsou roztroušeny všude po městě a nejvíc jich najdete na ulici Prvního máje (Wuyijie, Wu-ji-fie).

Přes den vypadá barová třída jako klidná ulice, v noci se proměňuje v moře zpěvu, tance a červených luceren. Na úzké kamenné dlaždice dopadají kroky hemžících se turistů. Bary jsou zcela otevřené a uvnitř pod neony to vesele žije. Venku se valí nekončící tok lidí, místo proslulo častými milostnými románky.

Na rozdíl od těchto barů plných oslnivých světel a hlučného veselí poskytují menší podniky klidnější a uvolněnější atmosféru. Stálý zpěvák je často majitelem baru, mnohdy vás ale baví i umělci z celé Číny a potulní zpěváci. Většina z nich někdy prodávala své písničky na Dashiqiao (Ta-š'-čhiao, doslova na „velkém kamenném mostě“) nebo na Xiaoshiqiao (Siao-š'-čhiao, „malém kamenném mostě“). V jejich produkci převažují vlastní skladby z autorských alb. Alba se zde prodávají za 100 až 150 yuanů. Až přijedete do Lijiangu, najdete si bar, který vám bude vyhovovat. Poslechněte si zdejší příběhy a písně. Možná že to, co vyslechnete, zahraje na strunu vašeho srdce, padne vám do noty a vy zachytíte vytrácející se Lijiang a zamilujete si ho.

Hliněné stavby tulou – kruhové čínské hrady

Američané prostřednictvím oběžné družice viděli v čínské provincii Fujian (Fu-ťien) zvláštní kulaté budovy a dlouho si lámali hlavu nad tím, co ony zvláštní rotundy představují. Podle jedné z verzí se domnívali, že jde o tajné čínské základny zbraní. I když ale tyto stavby měly původně obrannou funkci, žádné tajné zbraně neschovávaly. Jaké je tedy jejich tajemství?

Zdroj: CRI

Obrovské kruhové a někdy i čtvercové stavby, nazvané *tulou* (tchu-lou) – hliněné budovy, byly budovány od 12. až do začátku 20. století. Jak název napovídá, na jejich stavbu byla použita především udusaná hlína doplněná kameny, dřevem a bambusem. Plnily především obytný a obranný účel. K přístupu do samotné stavby byla určena jediná vstupní brána z masivního tlustého dřeva zvenčí opevněného železnými plechy. Okna směřující ven do krajiny byla umístěná převážně v nejvyšším patře pod střechou a sloužila jako střílny proti nepříteli. Osvětlení obytných místností bylo zajištěno okny směřujícími do obrovského vnitřního atria. Jeho obvod lemovaly pavlače, z nichž se vstupovalo do jednotlivých obydlí. Všechny obytné místnosti měly stejné rozměry. Princip hliněných staveb byl založen na kolektivním bydlení, jednu budovu obýval často jeden velký klan. Největší budovy sestávaly až z 280 místností a bydlelo v nich až 80 rodin. Uvnitř atria se nacházely menší kruhové stavby sloužící jako sklady potravin, společná prádelna nebo umývárna.

Lidé Hakka

Hliněné stavby *tulou* bývají považované za typickou architekturu Hakka (v mandarínské čínštině *Kejia*, Kche-tia, 客家). Lidé

Hakka přináleží k dominantní národnosti Han a nepředstavují žádnou oficiální národnostní menšinu. Přesto mají svůj vlastní jazyk. Obývají hlavně jihovýchodní část Číny, jejich předkové ale pochází z oblasti povodí Žluté řeky v centrální Číně, kolébky čínské kultury. Kvůli nepokojům migrovali odtud směrem na jih a v průběhu historie byli často pronásledováni. Proto i jejich obydlí měla obrannou funkci. Jelikož migrovali do osídlených oblastí, kde byla zemědělská půda již rozdělena mezi stávající obyvatele, orientovali se především na vojenství nebo veřejnou službu. V jejich kruzích se kladl velký důraz na vzdělání. Mnozí příslušníci Hakka měli v průběhu čínské historie na chod země velký vliv, z jejich řad vyšlo mnoho významných osobností, politických vůdců a revolucionářů. (Mezi známé osobnosti Hakka patří např. Sunjatsen, Deng Xiaoping nebo Chow Yun-fat).

Zajímavé hliněné stavby

Uvádí se, že v provincii Fujian stojí kolem 20 000 „hliněných budov“ různých velikostí. Nejvyšší počet a nejzachovalejší z nich (asi 3 000) se nachází v blízkosti městečka Yongding (Jung-ting) u vesnice Yunshuiyao (Jün-šuej-jao). 46 hliněných budov bylo také zapsáno do seznamu památek UNESCO.

Hliněná stavba Huaiyuanlou

Huaiyuanlou (怀远楼)

Mezi jedny z nejznámějších a nejpropracovanějších kruhových staveb v provincii Fujian patří stavba Huaiyuanlou (Chuai-jüan-lou, 怀远楼). Nachází se severně od Yunshuiyao v krásném prostředí plném zeleně. Stavba byla postavená mezi lety 1905 až 1909 a zabírá plochu o rozloze 1384 m². Vnitřní konstrukce je ze dřeva, má celkem 4 patra a dosahuje výšky 13 m, v průměru má 38 metrů. Spodní patro je nejširší, směrem nahoru se patra zužují. Na každém je 34 místností, celkem jich je tedy 136. Ve vrchním patře umožňují čtyři rozhledny výhled na všechny světové strany, obyvatelé tak měli dobrý přehled o pohybu v okolí. Tato stavba má velice sofistikovaný systém rozvádění vody. Každý ze tří vodních kanálů má na svém konci svou vlastní nádrž. Aby se vodní příkopy zbavily nechtěného bahna, moudří předkové do nich umístili želvy, díky kterým se systém rozvádění vody neucpával. V květnu roku 2006 se budova Huaiyuanlou stala národním chráněným dědictvím, v červenci 2008 byla umístěna na seznam světového kulturního dědictví.

Heguillou (和贵楼)

Další známou hliněnou stavbou je Heguillou (Che-kuej-lou, 和贵楼), někdy se také nazývá Shanjiaolou (Šan-fiao-lou, 山脚楼), neboli „Budova na úpatí hory“. Její zvláštností je, že byla vybudována na bažině, vypadá jako zakotvená loď. Přes svoje stáří 200 let pořád stojí pevně jako skála. K její stabilitě určitě přispívá i více než 200 kmenů borovic použitých v konstrukci. Tento hliněný dům s čtvercovým půdorysem zabírá plochu o rozloze 1547 m². Nejvyšší páté patro sahá do výšky 21,5 m, ze všech hliněných staveb *tulou* je nejvyšší.

Yunshuiyao (云水谣)

Vesnička Yunshuiyao vám při odhalování tajů hliněných staveb velice dobře poslouží jako základna. Původně se vesnička nazývala Guyoudao (Ku-jou-tao), doslova „Starobylá stezka“. Tato stezka byla vybudována v roce 1359 a i když nebyla oficiální cestou, obchodníci, poutníci i duchovní po ní proudili bez přestání. Ve vesnici mohli nepochybně načerpat psychické i fyzické síly. Stezku lemovala řada starých cihlových a dřevěných domů, mnohé z nich si zachovaly svůj charakteristický ráz i v současnosti. U břehu klidné řeky klikatící se podél stezky roste dvanáct více než 1000 let starých banyánovníků. Košaté koruny těchto starých stromů sahají až k nebi. Znavení poutníci odpočívali v jejich mohutném stínu natažení na zelených kamenech lemujících břehy řeky, nebo popíjeli u bambusových stolečků osvěžující čaj z místních plantáží.

Místní vysokohorský čaj je i dnes velmi známý, turisté si odsud většinou odváží i několik kilogramů čajových lístků. Čerstvost čaje je zaručena během celého roku, neboť se čajové lístky sbírají od jara až do zimy. Čajové plantáže se nachází velmi vysoko v horách, v čistém prostředí překypujícím zelení. Od již zmíněných rotundovitých budov to trvá asi dobrou hodinu cesty, než se tam člověk vyšplhá.

Cestovatelské tipy

Jak se dostat do Yunshuiyao: můžete sem přijet poté, co navštívíte město Xiamen ve Fujianu. Každý den si můžete vybrat ze dvou autobusových přímých spojů, které vás sem dopraví.

Příslloví:

Kdo si hraje s ohněm, může se spálit

玩火自焚 (Wan chuo c' fen)

Zdroj: CRI

Stalo se v období Jara a Podzimu (770–476 před n. l.). Princ Čou Sü ze státu Wej zabil svého staršího bratra Chuana a stal se vládcem království. Jako nový panovník krutě utlačoval svůj lid a s oblibou se pouštěl do válek s okolními zeměmi. Těmito válkami chtěl odvést pozornost lidí od svých činů a chtěl si upevnit vůdcovskou pozici.

Když se kníže Jin ze státu Lu dozvěděl o tom, jak si Čou Sü uzurpoval moc, zeptal se jednoho ze starších úředníků, Čung Čunga, zda si myslí, že Čou Sü ve svém tažení uspěje. Čung Čung odpověděl: „Spoléháním na sílu se chtěl Čou Sü pojitit proti ozbrojené rebelii. To ale přineslo jeho lidu mnoho utrpení, proto nikdy nezíská jeho podporu. Je krutý a rozmarný a nemá mnoho přátel ani následovníků. S obyčejnými lidmi, kteří stojí proti němu, a s přáteli, kteří ho opouští, pro něj bude velmi těžké uspět.“ A dodal, že „válka je jako oheň. Pokud vzplane, může toho, kdo ho založil, snadno spálit. A na to podle mého názoru Čou Sü doplatí.“

Za necelý rok lidé z Wej s pomocí dalších království panovníka Čou Süa svrhli a zabili.

Z Čung Čungovy odpovědi pochází přísloví 玩火自焚 (Wan chuo c' fen), podle kterého vede kruté jednání zlých lidí k jejich zkáze. Je to obdoba našeho přísloví „čím kdo zachází, tím také schází“.

Ze stejného příběhu vznikl také další idiom 众叛亲离 (čung pchan čchin li) – „davy protestují a i ti nejbližší odchází“, které poukazuje na to, jak velmi osamělý může takový člověk být.

Jeskyně Žlutého draka

Zdroj: CRI

Jméno jeskyně vychází z legendy o drakovi, který v ní žil, ale také naráží na její rozlehlost: tato jeskyně v provincii Hunan (Chunan) na jihu Číny se rozkládá na více než 100 000 metrech čtverečních. Návštěvníci, kteří přichází obdivovat miliony let staré stalagmity a stalaktity, prochází jejími chodbami přes dvě hodiny.

Všudypřítomné kapky vody, které při dopadu na zem vydávají charakteristický zvuk, postupně formují okolní krápníky a stěny. Návštěvníci natahují ruce i jazyky ke stalagmitům, aby na chvíli zastavili neustálé kapání a zachytili pár kapek pro sebe. Avšak v jeskyni Žlutého draka zažijete víc než jen pár kapek vody. V jednom místě ze středu stropu prýští čtyřicetimetrový vodopád. Skoro nelze rozeznat, odkud vlastně vytéká. V různých etážích jeskyně tečou řeky, v jednom místě se návštěvníci nalodí na čluny a opatrně se vezou 800 metrů dlouhým úsekem křivolaké jeskynní řeky. Některé sály jsou obrovské, často by pojaly třicetipatrový dům, takže si jeskyni užijí i lidé, kteří trpí klaustrofobií. Pohledy do těchto částí jeskyně jsou vskutku impozantní.

Stalagmity v jeskyni Žlutého draka dosahují majestátních rozměrů. Deset tisíc let stará „Jehla zadržující moře“ je zlatým hřebem jeskyně. Tento 19,2 metrů dlouhý tenounký stalagmit byl pojištěn na 100 milionů yuanů. Další zajímavost představuje dvanáct metrů dlouhý stalagmit, jehož obvod činí padesát metrů. Jmenuje se Králův trůn, ale děti mu daly přezdívku Hlava příšery. Na oba dva mimořádné stalagmity narazíte v nefalšovaném lese stalagmitů a stalaktitů v hale Dračí palác. Tato nejstarší hala

v jeskyni ukrývá ještě mnoho pozoruhodných krasových útvarů. Nedaleko východu z jeskyně procházíte plošinou ozvěn, rozverní návštěvníci tu tleskají a pokřikují. K rozmrzelosti některých se tak halou nese radostný ryk a ozvěna.

Ti, kteří upřednostňují spíše klid a soukromí, mohou navštívit Labyrint. Tato část jeskyně je seshora i zespoda sevřena mezi řekami, proto je plná stalagnátů (stalagmitů a stalaktitů, které se spojily). V některých místech stojí tak blízko u sebe, že návštěvníci musí zatáhnout břicho, aby se protáhli. V Labyrintu nenajdete prostorné haly a návštěvníci si brzy začnou dávat pozor na hlavu, aby nenarazili do bachratých krápníků či do stropu. Průvodci se zde detailněji zabývají geologickými fakty. Dozvíte se například, které krápníkové formace jsou duté a které propouští světlo.

Jeskyně Žlutého draka je jednou z nejpozoruhodnějších jeskyní na světě. I kdybyste o jeskyních toho moc nevěděli, dojde vám, že podobných jeskyní na světě moc nebude. Jako jedna z prvních čínských památek dostala ohodnocení AAAA. Dnes je dostatečně vybavena na to, aby zvládla i větší množství turistů.

Jak se dostat do jeskyně Žlutého draka (Huanglong Dong, 黄龙洞) v provincii Hunan: z autobusové zastávky v Zhangjiajie (u vlakové zastávky) jeďte dálkovým autobusem do Wulingyuanu, poté autobusem linky 1 do zastávky Huanglong Dong (40 minut).

Vstupné: 80 yuanů

Labyrint (Migong(迷宫)): 15 yuanů

Jeskyně Žlutého draka

Majestátní krása děsivé výšky

Čarokrásný národní lesopark Zhangjiajie (Čang-tia-tie) v provincii Hunan (Chu-nan) je charakteristický svými horami, které už ani nemohou být strmější. Neuvěřitelně tenké kamenné pilíře stoupají až k nebesům a vytváří příkré útesy. Toto místo po staletí přitahovalo čínské malíře a inspirovalo také Jamese Camerona k vznášejícím se horám v trháku Avatar.

Článek je převzat z webových stránek CRI.

To, co je pro Zhangjiajie charakteristické, vyniká nejlépe ve vesničce Huangshizhai (Chuang-š'-čaj, doslova Pevnost ze žlutého kamene). Tato malá vesnice je situovaná 800 metrů nad úpatím hory. Je obehnaná prudkými svahy a bujnou vegetací, která raší na jejích okrajích. Místní říkají, že „pokud jste nenavštívili Huangshizhai, tak jste neviděli pravé Zhangjiajie“.

Prudký výstup do vesničky zabere přibližně tři hodiny dřiny a potu, takže většina lidí raději volí pětiminutový výjezd lanovkou. Ten sice nabízí méně času na malebné pohledy do kraje, ale zase tak neunaví nohy. Na vrcholu u Huangshizhai se táhne tříkilometrová trasa vinoucí se kolem vrcholu hory. Odtud se nabízí několik z nejkrásnějších pohledů na Zhangjiajie a také jsou zde ty nejděsivější výšky.

Cesty se často klikatí na okraji převisů vysoko nad zemí, přes sto metrů volným pádem. Některé vyhlídkové terasy leží na stezkách postavených ze skleněných bloků či mají zábradlí, přes které když se nakloníte, uvidíte, že na zem je to až moc daleko. Země pod nohama ostatně často není vidět kvůli mlze nebo mrakům. Mlha je na vrcholcích hor v Zhangjiajie běžná. Mraky, mlha a mrholení přispívají k tomu, že vlhkost vzduchu se blíží plnému nasycení.

V mírném a vlhkém prostředí se dobře daří vegetaci i na malých vyvýšených plošinách. Zeleň často raší z puklin ve skalách.

V centru Huangshizhai návštěvník už nenajde původní, autentické městečko, ale množství obchůdků a podniků nabízejících ke koupě místní pokrmy, umělecké a upomínkové předměty. Zpestření přinese možnost „zdarma“ si poslechnout místní písně a shlédnout taneční představení předváděná přímo v horách. Turisté sem přichází v opravdu hojném počtu. Avšak i na vrcholu sezóny sít cest v Huangshizhai nabídne návštěvníkovi klidné, krásné pohledy na nehybné vrcholky hor, vynořující se z moře mlhy.

Jak se dostat do Huangshizhai (Pevnost ze žlutého kamene, 黄石寨)

U zastávky v Zhangjiajie nastupte na autobus do Laomuwang. Z Laomuwang můžete do Huangshizhai jít buď podle ukazatelů, nebo kyvadlovým autobusem k níže položené lanovce. Tento autobus je zdarma.

Vstupné:

245 yuanů do národního lesoparku (Senlin Gongyuan (森林公园))
50 yuanů za cestu lanovkou

Výstup lanovkou do vesničky Huangshizhai

Napospas osudu v Pekingu

Srdce Číny, Peking, je politickým, ekonomickým i kulturním centrem a lidé ho vnímají také jako město mnoha příležitostí. Každý den se stovky až tisíce lidí hrnou do této metropole s velkými ambicemi zde studovat nebo pracovat. Tito pekingští tuláci nemají trvalé místo k bydlení a kvůli levnějším nájmům se často pohybují na periferii. Některým se daří dobře, jiní zde své štěstí nenajdou. Přichází a odchází se svou překypující energií a podnikavostí.

Zdroj: CRI

Výraz pekingští tuláci neboli „beipiao“ (pej-pchiao, 北漂) v čínštině označuje ty, kteří v Pekingu žijí nebo pracují bez registrovaného povolení k pobytu, tzv. hukou (chu-khou). Význam termínu „beipiao“ je velice rozsáhlý, zahrnuje například absolventy vysokých škol ale také ty, kteří bojují o přežití. Tímto pojmem by se však dal také označit fenomén zvýšené migrace, objevující se od roku 1978, od reformy a otevírání se světu.

Zheng Shuqin (Čeng Šu-čchin) je jednou z milionů místních tuláků. Přišla do Pekingu již před deseti lety ze své rodné provincie Heilongjiang (Chej-lung-tiang) v severovýchodní Číně. Na rozdíl od ostatních se do hlavního města přestěhovala až po odchodu do důchodu, protože byla přesvědčena o tom, že stárnutí znamená začátek nového života. Zheng je bývalou režisérkou rozhlasových dramát, nyní ve svých osmdesáti pomáhá některým mladým hercům nacvičovat rozhlasové hry.

Rozhlasové drama se v Číně těšilo největší popularitě ve dvacátých letech minulého století, tedy v prvním desetiletí svého vzniku. Stalo se hlavní formou zábavy. Když se v padesátých letech

objevila televize, jejich oblíbenost začala klesat. Přesto si rozhlasové hry dokázaly udržet stále příznivce. Zheng Shuqin začala pracovat v heilongjiangském rozhlasu v roce 1959. Během své čtyřicetileté kariéry získala řadu ocenění doma i v zahraničí jako uznání za úspěchy ve fascinujícím světě rozhlasového dramatu. V této oblasti byla jedním z prvních a zároveň předních režisérů. Dalo by se očekávat, že po náročné a naplňující kariéře si Zheng bude chtít odpočinout a vychutnat si důchod, ale seniorka se vydala do Pekingu, aby začala novou životní kapitolu. Rozhodla se, že půjde za svými sny a najde opět pocit naplnění.

„Mnoho mých přátel se ptá, proč nezůstanu doma a neužívám si důchodu. Vždyť přece netrpím nedostatkem peněz. Řekla jsem jim, že mě znají velmi dobře a ví, jak moc miluji svou práci v rádiu. Vždy jsem měla ráda pocit zaneprázdněnosti a ráda jsem reagovala na různé nové výzvy. Pokud bych měla být jen doma a nic nedělat, necítila bych se vůbec dobře. Každý z nás je jiný. Nenabádám ostatní, aby opustili svůj pohodlný život a vrhli se do spárů jiného města. Cítila jsem nutkání odjet do Pekingu, a tak jsem jednoduše následovala své srdce.“

Její první setkání s metropolí však nebylo vůbec příjemné. Do konce i teď si pamatuje na první den příjezdu.

„Můj kamarád, který žil v Pekingu, mi nabídl, že u něj můžu bydlet. Probírali jsme to po telefonu, takže po mém příjezdu jsem hned šla do kanceláře jeho dcery, abych si vyzvedla klíče od bytu tak, jak bylo domluveno. Jeho dcera se však ukázala až pozdě odpoledne. Netrpělivě a chladně mě informovala o tom, že se chystá byt pronajmout, takže si musím najít jiné místo k přespaní.“

I když byla Zheng zklamaná, nebyla rozčilená. Nikdy totiž neměla v úmyslu být závislá na laskavosti jiných lidí. Naštvalo ji ale, že se většina firem domnívala, že je stará na to, aby u nich mohla pracovat. Zheng si vzpomíná na svůj první pohovor v Pekingské televizi.

„Lidé z personálního oddělení mě požádali, abych vyplnila svůj věk a předchozí zkušenosti. Myslela jsem, že je mé předchozí pracovní zkušenosti z Heilongjiangu ohromí, ale okamžitě mě odmítli kvůli mému podle nich vysokému věku.“

Na své cestě z televize plakala, nemohla uvěřit tomu, že její skvělá kariéra byla takto ignorována, a tomu, že je věk tak důležitý. Chvilí si připadala jako starý kůň, kterému prohlédli hřivu a zuby, ale žádnému kupci se nezalíbil. Volala domů, aby jim řekla o svém neúspěchu. Ihned ji požádali, aby se vrátila domů. Poté Zheng ještě odmítlo mnoho firem, byla na dně a rozhodla se vrátit do Harbinu.

„Byla jsem už ve vlaku do Harbinu, který se právě chystal odjet. V té chvíli jsem si připadala hrozně, téměř jako voják, který utíká z bitevního pole ještě předtím, než válka začala. Nechtěla jsem se stát zběhem. Proto jsem se rozhodla dát Pekingu ještě jednu šanci.“

Zheng vystoupila z vlaku a v Pekingu zůstala. Snížila své požadavky na budoucí zaměstnání, takže získala práci v mateřské škole.

„Mateřská škola se nacházela až na západě města, učila jsem tam děti herectví. Osm hodin výuky denně bylo celkem únavné pro člověka mého věku, ale i tak jsem byla šťastná a vděčná.“

Mnoho jejích kolegů bylo ohromeno jejím elánem, profesionalitou a pozitivním přístupem. Říkali, že její styl výuky je jedinečný a účinný. Její myšlení ji dělá mnohem mladší, než ve skutečnosti je. Ve svých osmdesáti má stále úžasný hlas mladé dámy. Zheng nyní pracuje v mediální společnosti, většinu svého času tráví v Pekingu. Občas ji manžel s dětmi přijedou navštívit. Každodenní život v hlavním městě má ráda.

„Pracuji od jedné hodiny odpoledne do devíti hodin večer. Ale většinou přicházím do kanceláře už v devět ráno. Zapisuji si, co jsem stihla udělat včera a co musím udělat nadcházející odpoledne. Koneckonců jsem přece jen už starší člověk, takže raději věřím písemným poznámkám než své vlastní paměti.“

Někdy si Zheng stěžuje, že rozhlasové hry už nejsou tak populární, jak bývaly. Pamatuje si jejich zlatý věk, kdy byly hry v Číně na svém vrcholu.

„Už v padesátých letech minulého století byla Heilongjiangská

rozhlasová stanice hlavním tvůrcem rozhlasových her v Číně. Vyhráli jsme několik mezinárodních ocenění, měla jsem možnost jet do zahraničí a zapojit se tam do různých soutěží. Osobně jsem se zúčastnila udílení cen v Itálii a Japonsku.“

Zheng vyhrála za svůj život velké množství cen, ale nejpyšnější je na tu z roku 1984, kdy šlo vůbec o první ocenění rozhlasových dramát udělované v Číně. Hra s názvem „Opona se pomalu rozvírá“, kterou adaptovala a režiovala, získala v celostátní soutěži první místo. Guvernér provincie Heilongjiang vzal všechny zaměstnance rozhlasu a společně jeli cenu převzít do Pekingu. Zheng byla z ceny i ze všeho, co s ní bylo spojeno, nadšená. Získala příležitost navštívit Itálii. Byla pozvána jako divák do Říma na 37. mezinárodní udílení cen za rozhlasová dramata.

„Bylo to vůbec poprvé, co byl čínský občan pozván na takovou akci. Ze čtyř her, které se dostaly do finále, se mi nejvíce líbila hra z produkce BBC, která se jmenovala „Břemeno lásky“. I když jsem vůbec nerozuměla jazyku, intenzivně jsem cítila napětí a sílu dramatu. Tato hra nakonec vyhrála, jak jsem předpokládala.“

Zheng nechce zůstat v vzpomínání, minulost je minulost a život musí jít dál. Je opravdu darem z nebes, že je stále fyzicky schopná pokračovat v rozhlasové práci, kterou tolik zbožňuje. Díky technickým pokrokům v digitálním nahrávání a šíření prostřednictvím internetu zažívá rozhlasové drama svou renesanci.

Paní Zheng nezajímá, kolik vydělává, stačí jí, že si užívá své práce, která ji naplňuje. Nezbyvá než doufat, že ji čeká ještě mnoho radostných let práce v médiu, které je od mládí její srdeční záležitostí.

Politika jednoho dítěte se uvolňuje

Zdroj: CRI

Čína se rozhodla uvolnit populační politiku, která byla zavedena v zemi od roku 1979. Nově umožňuje mít dvě děti těm pářům, z nichž je jeden jedináček. Odhaduje se, že nové opatření umožní patnácti až dvaceti milionům párů mít druhé dítě. Tato změna je sice chválena jako pokrok, experti však přesto varují, že na nízkou porodnost v zemi nebude mít okamžitý vliv. Podle průzkumu Komise pro plánované rodičovství je pouze 50–60 % párů ochotno mít druhé dítě.

Jeden dotazovaný prozradil: „Druhé dítě nechci. Cítím totiž příliš velký tlak z hlediska finančního zabezpečení dítěte, jako je jeho vzdělání, bydlení a lékařská péče. Už teď je pro mě velmi náročné, že posílám svého potomka do mateřské školy. A to už vůbec nemluvím o posílání dvou dětí do školy. Nemyslím si, že bych chtěl ještě jedno dítě.“

Další dotazovaný, Cai Bing bydlí v Šanghaji. Manželka po narození druhého dítěte zůstala doma, aby se o děti postarala, protože prarodiče už jsou příliš staří. Finanční břemeno rodiny tak leží pouze na panu Cai Bingovi. Jeho roční příjem se pohybuje kolem 200 000 yuanů, výdaje na chod rodiny jsou asi 110 až 130 tisíc yuanů, přičemž 30 procent platu jde na výchovu jejich dvou dětí. Říká, že tyto náklady se budou určitě zvyšovat i přesto, že oblečení a další věci může druhé dítě podědit po tom prvním.

„Když děti začnou chodit do školy, výdaje na vzdělání porostou. V naší čtvrti jsou náklady na bydlení velmi vysoké. V současné době máme dva pokoje, zatím je to tak v pořádku, ale až děti vyrostou, budou muset mít vlastní pokoje, svůj vlastní prostor k životu. Potom budeme potřebovat větší byt. Máme štěstí, že obě jsou děvčata, takže zatím mohou sdílet stejnou místnost. V opačném případě bychom potřebovali samostatné pokoje. A navíc náklady na lékařskou péči budou také velmi vysoké, neboť zdravotní pojištění se vztahuje pouze na vymezené typy zdravotnické péče.“

Peng Xizhe, profesor na Škole sociálního rozvoje a veřejné politiky, se domnívá, že nová politika nebude mít velký vliv na růst počtu obyvatelstva ve městech.

„Dříve směli mít druhé dítě rodiče, kteří byli oba jedináčci. Ale v posledních dvaceti letech byla porodnost v Šanghaji 0,8 %. To znamená, že některé rodiny nemají ani jedno dítě.“

Podle statistik žije v pevninské Číně více než 140 milionů jedináčků, a to zejména ve velkých městech, jako jsou Peking, Šanghaj, Tianjin a ve městech na východním pobřeží, hlavně provincie Jiangsu, Zhejiang a také v severovýchodních oblastech. Podle mezinárodních měřítek je pro obnovu populace nutný poměr 2,1 dětí na jednu ženu. V Číně je průměrný počet dětí na ženu 1,6. Experti jsou přesvědčeni o tom, že uvolnění politiky může toto číslo zvýšit na 1,7–1,8. To je ale stále relativně nízká úroveň růstu počtu obyvatelstva.

Drahé děti

Zdroj: CRI

Jak je známo, v Číně má většina rodin pouze jedno dítě. Čína je národ spořivců, ale pokud jde o ty nejmladší členy rodiny, jen velmi málo rodičů či prarodičů zavírá své peněženky. Velkou část z rodinných výdajů představují náklady na dětskou výživu, oblečení, hračky, nábytek a výrobky spojené se zdravím dětí.

Podle společnosti Euromonitor International má odvětví týkající se spotřeby dětského zboží výrazný potenciál v zemích BRIC (Brazílie, Rusko, Indie, Čína). Příčinou je velikost populace a rostoucí střední třída. Poukazuje na to, že obzvláště Čína a Indie zažily v minulých desetiletích rychlý ekonomický rozkvět a baby boom. To hraje do karet firmám, které se zaměřují na zboží pro miminka a malé děti.

Starší zpráva z Populačního fondu OSN konstatuje, že v roce 2010 žilo ve čtyřech zemích BRIC dohromady 233 milionů miminek a dětí ve věku do pěti let. Čína a Indie na tom mají ten největší podíl, protože jejich populace dětí do 5 let se rovná 75 procentům obyvatel Spojených států amerických. Tento fakt poukazuje na slibnou mezeru na trhu s dětskými výrobky v Číně.

Společnost Bloom and Grow Co. Ltd. je předním velkoobchodním dodavatelem zásobujícím nezávislé školky a mnoho obchodníků s dětským zbožím sídlících v Austrálii. S dovozem výrobků

do Číny začala před sedmi lety a od té doby jejich podnikání rostlo zhruba o 400 procent každý rok. Podle generálního ředitele společnosti Alexe Dicksona Leache touží Číňané po západních značkách a chtějí produkty, které pochází ze zahraničí.

Mnoho mladých čínských rodičů utratí za dětské potřeby, včetně oblečení, plen a jídla, až pětinu rodinného příjmu. Rodiče chtějí dětem dát jen to nejlepší, proto kladou důraz na kvalitu a bezpečnost dětských výrobků. Je velký zájem i o značky jako Silver Cross, která je oblíbená u britské královské rodiny již po desetiletí.

A potenciál trhu je pořád obrovský. Chris Claridge z novozélandské společnosti vyrábějící kojeneckou výživu vysvětluje, proč je Čína významným trhem: „Na Novém Zélandu se ročně narodí pouze 60 000 miminek, ale v Číně se každoročně narodí 17 až 20 milionů dětí.“ Tvrdí, že čínská střední třída stále roste. Populace však stárne. Rodiny mají stále více peněz. Do nákupů se bezhlavě nevrhají, peníze vydávají opatrně a velmi uvážlivě. Tento přístup má jednu výjimku – nákupy veškerých dětských potřeb. Claridge dodává, že růst příjmů domácností má pozitivní efekt právě na utrácení za segment výrobků pro děti. Také vyšší pracovní vytížení žen a urbanizace stimulují poptávku po příslušných výrobcích.

Když je jim cizina domovem

„Básník, který neumí malovat, nemůže být dobrým spisovatelem?“ Tímto titulkem uvedla v čínském měsíčníku o umění svůj článek triadvacetiletá Ruska Táňa, která se čínsky učí jen několik let.

Zdroj: CRI

Táňa studuje ve třetím ročníku magisterského programu na Univerzitě komunikace v Pekingu, přední čínské univerzitě zaměřené na média. Není jen tak ledajaká studentka. Získala druhé nejvyšší umístění v soutěži „Čínština jako most“. Pracuje jako editorka oficiální webové stránky www.china.com.cn, je překladatelkou, chodí na praxi do IT firmy a působí také jako umělecká kritička, básnířka a popularizátorka současné literatury mladých autorů v Číně. Získat takto bohaté zkušenosti jí umožnilo rozhodnutí, které učinila v šestnácti letech: učit se čínsky. V roce 2010 se Táňa zúčastnila ruského kola soutěže v čínštině pro vysokoškoláky. Vyhrála první místo a postoupila do světového kola soutěže v Číně. Od té doby v Číně žije.

Když se blížily její státnice, začala se věnovat společenským aktivitám. Psala a rozesílala spoustu článků, začala dělat editorku v čínských médiích a aktivně se připravovala na svůj vstup do společenského života. Když brouzdala po www.douban.com, náhodou zjistila, že v centru Pekingu u Chaoyangmen jistá IT společnost hledá lidi ovládající cizí jazyky. Táňa umí plynule rusky, čínsky a anglicky, takže místo úspěšně získala.

„Ať už mluvíme o ekonomice nebo o kultuře, Čína ohromuje svět tempem, kterým se rozvíjí. V článcích, které opravuji, si všímám obrovských alokovaných prostředků a obrovských obchodních projektů. Čínská vláda vždy kladla důraz na rozvoj, a nikoli na to, aby země dosáhla stagnace na jakémsi konkrétním bodě. Výstavba měst v Číně probíhá nesmírně rychle. Když jsem přijela, v okolí mé školy nebyly žádné stavby, ale už za rok bylo celé prostranství zastavěné domy.“

Změny v zemi se však neprojevují pouze ve výstavbě. Když se v minulosti po čínských ulicích procházel modrooký blondatý cizinec nebo kudrnatý černoš, jejich vzhled vzbuzoval u místních obyvatel velkou pozornost. Dnes se cizinci tlačí v autobuse stejně jako každý jiný a ve městech už pomalu začínají být normální součástí davu. Podle posledního průzkumu v Pekingu žije dlouhodobě 200 000 cizinců. Kdy se změnilo to, že Číňané nad nimi přestali

žasnout a být zvědaví na všechno, co se jich týkalo? Kdy je cizokrajně vyhlížející lidé začali nechávat chladnými? Významně k tomu přispěly reformy a politika otevírání se světu, které se začaly zavádět před pětacíti lety.

Jeden z cizinců, který do Číny přijel relativně brzy, je Hajnal László z Maďarska. Ten Čínu nejprve poznal a teprve když přijel podruhé, usadil se zde dlouhodobě. Stále více cizinců v Číně žije i z jiných důvodů, než aby si vydělali. Mnoho jich, podobně jako Hajnala Lászla, přitáhla čínská kultura. Tito expati chtějí v Číně normálně, dlouhodobě a stabilně žít.

„Od roku 1999 jsem v Číně žil celkem třináct let. Přijel jsem sem dvakrát. Nejprve jsem zde učil maďarštinu, pak jsem odjel vyučovat do jiných zemí, ale protože jsem si za těch pár let Čínu zamíloval, za dva roky jsem se vrátil.“ Dnes Hajnal se svou ženou a čtyřmi dětmi žije v Číně. Děti zcela přijaly čínské vzdělávání a Hajnal si našel stabilní práci v médiích.

„V Číně se mi docela daří. Vybavení, zařízení a infrastruktura je pohodlná a dodává mi pocit bezpečí. V Pekingu žijí mé čtyři děti. Před pár lety byl problém, aby chodily do školy. Děti cizinců nesměly docházet do běžných čínských škol, směly jen do těch mezinárodních, ale naštěstí zrovna v době, kdy jsem tento problém řešil, přišla změna. Mému nejstaršímu synovi je sedmáct let a chodí na střední školu. Dokonce může jít ke zkouškám na čínskou vysokou školu.“

Zajímavé je, že zatímco čínští rodiče pokud možno nechávají své děti studovat v zahraničí, rodiče ze zahraničí, kteří mají tu možnost, často nechávají své děti studovat v Číně. Celý svět má za to, že učit se čínsky je čím dál tím důležitější. Znalost tohoto jazyka je pro dítě obrovská výhoda a představuje na trhu práce co do jeho konkurenceschopnosti výrazný náskok. V tomto jazyku je starobylá čínská kultura natolik zakořeněná, že jeho studium člověka nutně obohatí i o dálnévýchodní kulturní a filozofický rozhled. Koho jednou uchvátí, ten se již do konce života nemusí bát nudy.

Urbanizace neuvěřitelně překotná

Růst čínských měst probíhá zvláště v posledních letech nevídaným tempem. Proces urbanizace představuje důležitou součást rostoucí čínské ekonomiky. Směrům a strategii urbanizace je věnována pozornost na celostátní úrovni, jejímu rozvoji se dostává všemožné podpory. Dynamický proces zasahuje bezprostředně do života mnoha lidí.

Zdroj: CRI

Pan Li je šestadvacetiletý migrující pracovník, který dorazil do Pekingu v roce 2008 a nyní pracuje jako elektrikář na jistém staveništi. Přinášíme rozhovor redaktora CRI s panem Li.

Reportér: „Jak dlouhé jsou vaše směny?“

Li: „Osm a půl hodiny.“

Reportér: „Kolik dní v týdnu odpočíváte?“

Li: „Obvykle neodpočívám. Jsem placen podle počtu odpracovaných dnů, takže když odpočívám, nedostávám plat.“

Reportér: „Kolik měsíčně vyděláte?“

Li: „Přes pět tisíc yuanů.“

Manželka pana Li původně pracovala s ním v Pekingu, nicméně před rokem se jim narodilo dítě, takže se musela vzdát práce a vrátila se domů. Aby se postaral o rodinu, snížil pan Li své životní náklady na minimum.

Reportér: „Kolik peněz měsíčně utratíte?“

Li: „Mám jen základní výdaje, to je něco přes tři sta yuanů.“

Reportér: „Máte v plánu přivést rodinu sem do města?“

Li: „Někdy na to myslím, ale největší překážkou je bydlení.“

Pan Li uvedl, že touží po životě ve velkoměstě, ale nemá v něm byt ani sociální zabezpečení.

V roce 2011 počet městských obyvatel v Číně činil 691 miliónů, míra urbanizované populace dosáhla 51,3 procenta. V roce 2012 počet obyvatel měst poprvé překročil počet obyvatel venkova. odborníci nicméně poukazují na to, že mezi 691 milióny městských lidí je 159 miliónů migrujících pracovníků, kteří jsou sice podle statistiky obyvatelé měst, ve městě však nemají nárok na sociální péči, bydlení a vzdělávání.

V Číně jsou nejlepší zdravotní a vzdělávací zařízení soustředěna

ve velkých městech. Například podle statistiky čínského Ministerstva zdravotnictví je 80 % zdravotnických středisek v současné době soustředěno ve velkých městech, 30 % ze všech zdrojů čínského zdravotnictví se spotřebovává ve velkých nemocnicích. Proto stále více Číňanů rádo žije ve velkých aglomeracích.

Profesor čínské univerzity Qinghua, Xu Lan, (Čching-chua, Sü Lan) poukázal na to, že pokud je populace příliš koncentrována, spotřeba vody a různých zdrojů překročí ekologickou únosnost a ve městech se začínou vyskytovat různé negativní jevy, třeba smog. „Městské neduhy“ zahrnují celou řadu dalších problémů, například rychlý růst populace, dopravní zácpy, zhoršující se životní prostředí, nedostatek bytů nebo obtíže s nalezením zaměstnání. Tyto problémy do jisté míry omezují rozvoj města. Proto se domnívá, že významnými lokalitami pro pokračování urbanizace jsou malá a střední města.

Podle tvůrců hlavních zásad urbanizace byly stanoveny nejdůležitější úkoly. Pro posilování kvality lidského života je nutné se soustředit na zvýšení kvality urbanizace, realizovat zelený a nízkouhlíkový rozvoj, zvýšit podíl lesů, jezer, mokřadů a dalších zelených prostorů a budovat krásná města s regionálními specifiky a národními charakteristikami.

Míra urbanizace většiny západních rozvinutých zemí v současné době přesahuje 80 procent. Výzkumník čínské komise pro rozvoj a reformy Yang Yu (Jang Jü) se vyjádřil v tom smyslu, že proces urbanizace v rozvinutých zemích v podstatě skončil, zatímco čínská urbanizace nyní zažívá výrazný boom. Rychlý proces změny může přinést Číně mnoho působivých změn s výraznými dopady na život lidí i krajiny.

Takto vypadá urbanizace venkova.

Nejnovější reformy nastartovány

Zdroj: CRI

Z výroční zprávy o vývoji cestování cizinců do Číny z roku 2012 je patrné, že tento trend neustále strmě stoupá. V roce 1978 do Číny zavítalo 1,8 milionů zahraničních turistů, zatímco v roce 2011 to bylo už 135 milionů. Stále víc návštěvníků zemi navštíví kvůli cestování, mezinárodnímu obchodu a kulturnímu dialogu. Přijíždí sem studovat nebo pracovat a řada z nich se v Číně trvale usazuje. Počet dlouhodobě žijících cizinců v této zemi je však doposud poměrně nízký, čítá jen několik set tisíc lidí. Tatjana Sabotić, bývalá ekonomická poradkyně srbského prezidenta žije v Říši středu již dvacet let. Domnívá se, že příliv cizinců na jednu stranu dokazuje obrovský vliv čínské ekonomiky a zároveň odráží důvěru mezinárodního společenství v čínský rozvoj a čínský sen.

„Rozvoj čínské ekonomiky a společnosti není důležitý jenom pro Čínu, ale i pro celý svět. Doufám, že se čínský hospodářský a politický vývoj stane novým trendem, který je součástí toho, co je nazýváno čínským snem. Doufám, že čínský sen bude jiný než ten americký, že bude návratem k tradičním čínským hodnotám, protože z těchto tisíciletých základů vychází velká síla.“ Celý svět sleduje různé aspekty ekonomického rozvoje vycházejícího z čínských reforem, ale i řada problémů ve společnosti a v životním prostředí zůstává viditelná a nezanedbatelná. Nedávno na třetím plenárním zasedání 18. ústředního výboru noví představitelé Číny dali zelenou rychlejšímu rozšiřování reforem a pokračování trendu otevírání se světu. Toto zasedání nejenom že určilo politiku rozvoje Číny na dalších deset let, ale přitáhlo také pozornost celého světa, hlavně cizinců žijících v Číně. Tatjana Sabotić se domnívá, že třetí plenární zasedání dalo najevo reformní sílu, kterou Číňané neberou na lehkou váhu.

„Rozhodnutí usnesená na tomto zasedání považuji za velmi významná. Vyplynulo z nich, že je čas změnit model rozvoje, který s sebou doposud nesl silné znečišťování vzduchu, zamořování řek, půdy a dokonce potravinového řetězce. Pokračovat v rozvoji původní cestou by mohlo ohrozit samotnou existenci čínského národa. Značná pozornost byla věnována problémům zemědělců a venkovanů. Rozhodnutí přijatá na tomto zasedání jsou mimořádně významná, a pokud se tato opatření podaří zavést, nebudu mít o další rozvoj Číny žádné obavy.“

Mluvílo se také o tom, že je třeba se adaptovat na nový globalizovaný ekonomický model. Je potřeba podporovat vzájemné otevírání se směrem do vnitřních oblastí Číny i do zahraničí, což umožní lepší propojení a interakci země se světem. Pro vzájemně prospěšnou spolupráci bude Čína muset ještě uvolnit omezení práce cizinců v Číně.

„Třetí plenární zasedání byla velmi významná politická událost, které světová média věnovala obrovskou pozornost. Čínská vláda v budoucnu bude se světem sdílet trhy a výrazně podporovat malé, střední i velké podniky a zbavovat je okovů. Tato opatření budou přínosná pro domácí i mezinárodní podniky. Co mě ale zarmoutilo, je, že loni v létě vstoupil v platnost nový vízový zákon, který je přísnější a zmatenější než ten dosavadní. Doufám, že si čínská vláda uvědomí, že cizinci v Číně jsou významná spotřebitelská skupina a že fakt, že jsou tady, je velmi pozitivní signál. Naše práce Čínu výrazně obohatila. Doufám, že vízová politika bude do budoucna vhodným způsobem uvolněna.“

Expanze čínských e-shopů

Zdroj: CRI

Podle zpráv ze sdělovacích prostředků celkové příjmy z on-line prodeje za loňský „Den nezadaných“ (11. 11.) překročily 35 miliard yuanů, tzn. zhruba pět miliard amerických dolarů. Ekonomové tvrdí, že nakupování na internetu má obrovský potenciál, pokud toto odvětví dokáže ovlivnit i tradiční podniky.

Čínské přední nákupní on-line platformy Taobao a Tmall, obě patří pod Alibaba Group, vyděly v 24-hodinové kampani v rámci Dne svobodných 35 miliard RMB* i přesto, že byla zavedena různá restriktivní opatření, aby se zabránilo přetížení systému. Podle zakladatele portálu, Ma Yuna, tento mezník pro čínské internetové obchodování nikdo nečekal.

„Všichni očekávají 30 miliard. Pochybuji o tom, že tohoto cíle bude dosaženo,“ tuto větu řekl Ma v 7 hodin večer 11. listopadu. V té chvíli již objem prodeje na Tmall a Taobao činil 26 miliard, což byl mnohem větší úspěch než 19,1 miliard, kterých společnost dosáhla o rok dříve za celý „Den nezadaných“.

Myšlenka na vznik „Dne nezadaných“ vznikla v roce 2009. Má se za to, že stres a osamělost pramenící z toho, že je člověk sám, se

snadno přetváří do nákupní závislosti. Z toho pak těží internetoví obchodníci. Nicméně je nutné podotknout, že velký objem nákupů během jednoho dne působí problémy v celé zemi, obzvláště pak v oblasti logistiky. Mezi zákazníky pak roste i nespokojenost s tím, že obchodníci nejsou schopni dodat objednané zboží.

11. 11. byl prohlášen za den on-line nakupujících, Ma Yun proto naléhal na internetové obchodníky, aby poskytovali svým zákazníkům lepší služby. Ma Yun si myslí, že prosperující čínské internetové nakupování nejen přináší prosperitu on-line prodejcům, ale vytváří další možnosti rozvoje pro tradiční podniky v zemi.

„Věřím tomu, že v nadcházejících třech až pěti letech dojde k modernizaci internetového nakupování, potom se již nesetkáme s vel-

kými investicemi, které by směřovaly do budování velkých nákupních center.“

Nejnovejší pětiletý rozvojový plán čínské vlády předpokládá postupný růst ročního objemu internetového obchodování na cílových 18 bilionů yuanů v roce 2015.

RMB (Renminbi, Žen-min-pi, doslova „lidová měna“) = yuan

Podpora firem šetrných k životnímu prostředí

Zdroj: CRI

Čína nedávno zavedla politiku rozdílných cen energie a poskytuje dotace firmám šetrným k životnímu prostředí. Ceny energie pro energeticky náročná odvětví se naopak zvyšují. Tepelné elektrárny byly dlouhou dobu hlavním zdrojem znečištění ovzduší v Číně. Elektrárny, které zavedly nové technologie jako např. technologie odsíření a denitrifikace a jsou přátelštější k životnímu prostředí, se stávají příjemci dotací poskytovaných čínskou vládou. Ve východočínské provincii Zhejiang (Če-tiang) se elektrárna ve městě Jiaying (Tia-sing) zaměřila na vybudování vybavení pro ochranu životního prostředí. Rekonstrukce odsířovacích zařízení byla dokončena ze 70 procent. Podle místních úřadů po dokončení rekonstrukce na konci příštího roku získá elektrárna státní dotace. Zaměstnanec této elektrárny řekl:

„Náklady na výrobu tzv. zelené elektrické energie činí 2,2 mao za kilowatthodinu, vládní dotace na odsíření představují 1,5 mao za kWh a 0,8 mao za kWh za denitrifikaci, což představuje dostatečnou podporu.“

Prostřednictvím nové cenové politiky chce vláda v provincii Guangdong (Kuang-tung) stimulovat růst nerozvinutých oblastí. Cena elektrické energie v průmyslové zóně je o 1,4 mao / kWh nižší než v ekonomické zóně v deltě Perlové řeky ve střední a jižní části provincie. V důsledku toho se mnoho firem rozhodlo přesunout do méně rozvinutých oblastí.

Guo Jianying (Kuo Tien-jing) pracuje ve funkci zástupce ředitele Finančního oddělení v rámci NDRC. „Čína zavádí politiku rozdílných cen v různých odvětvích. Dalším opatřením je „odměňo-

vání dobra, zatímco zlo je potrestáno“. Vláda pomocí cenové politiky trestá ty podniky, které překračují rámec norem spotřeby energie v Číně.“

Čína se zavázala k dlouhodobému snížení emisí uhlíku a regulaci znečištění ovzduší. Představitel centrální vlády řekl, že země pravděpodobně dosáhne letošního cíle v poklesu spotřeby energie na jednotku hrubého domácího produktu. Je jasné, že pokud jde o dosažení dlouhodobého cíle, Čína má před sebou ještě dlouhou cestu.

(Pozn. 1 yuan = 3,18 Kč, mao představuje desetinu yuanu)

INZERCE 131201

INZERCE 131201

**Pro časopis Duha – zajímavosti a krásy Číny
HLEDÁME OBCHODNÍ ZÁSTUPCE
– EXTERNISTY – PRO PRODEJ INZERCE.**

Zájemci pošlete své CV na
mphoenixsro@gmail.com.

Více informací o časopisu najdete na
www.mphoenix.eu.

Časopis Duha – zajímavosti a krásy Číny
můžete dostat zcela zdarma až do vaší poštovní
schránky. Napište si o něj na adresu
mphoenixsro@gmail.com. Více informací
o časopisu najdete na www.mphoenix.eu.

Starší čísla časopisu Duha – zajímavosti a krásy
Číny najdete ke stažení na www.mphoenix.eu.

Tibetština v mobilu

Zdroj: CRI

Na loňský rok připadlo 60. výročí založení Tibetské autonomní prefektury Gannan (Kan-nan) v severozápadní čínské provincii Gansu (Kan-su). Mezi lety 1953 a 2013 zažili Tibeťané žijící v této oblasti mnoho změn zasahujících do všech aspektů života. Současné technické vymoženosti se stávají čím dál tím dostupnější i pro Tibeťany a výrazně k tomu přispěje i aplikace na rozpoznávání tibetštiny.

Vědci a badatelé v Lanzhou (Lan-čou) na severozápadě čínské provincie Gansu pracují na rozšíření výhod technologie rozpoznávání hlasu. Chtějí, aby i tibetština byla rozpoznatelná. Li Guanyu (Li Kuan-jü), profesor na Severozápadní čínské národní univerzitě v Lanzhou uvádí hlavní důvod, proč by rozpoznávání tibetštiny zajistilo tomuto etniku pohodlnější přístup k moderním komunikačním technologiím. „V některých oblastech Tibetu jsou místní obyvatelé negramotní. Pokud by používali aplikaci na rozpoznávání tibetštiny v každodenním životě, mohli by do mobilního telefonu říct jméno volané osoby, to by stačilo.”

Podle profesora Li by tato aplikace mohla být přínosná i pro ty, kteří nejsou s tibetštinou obeznámeni. „Například pokud cestujete po Tibetu a chcete mluvit s Tibeťany čínsky, Tibeťané vám budou rozumět díky aplikaci, která vaše slova přeloží do tibetštiny.”

Li a jeho tým pracují na aplikaci, která by uměla rozpoznávat tibetštinu už od roku 2009. Jaký je podle profesora Li současný stav jejich výzkumu?

„Naše technologie v současné době dokáže rozeznat 90 % slov tibetského mluvího. Do dvou let dokončím svůj doktorský výzkum. Do té doby by měla úroveň aplikace dosáhnout stejné úrovně, jako podobné aplikace na rozpoznávání čínštiny.”

Li se věnuje své práci opravdu s plnou vervou, do dvou let by se jeho technologie měla začít běžně používat. Li zdůrazňuje, že největší problém, který v současnosti brání vývoji této technologie, je nedostatek talentů. „Chybí nám vědci, kteří by s námi na tomto projektu spolupracovali. Právě teď na něm pracují dva studenti a já, z toho jeden student bude letos končit studium. Ve srovnání s jinými domácími či zahraničními institucemi zabývajícími se rozeznáváním řeči na tom z hlediska počtu pracovníků nejsme moc dobře.”

Kromě Severozápadní národnostní univerzity se na tomto výzkumu podílí také vědci z Tibetské a Qinghaiské autonomní oblasti.

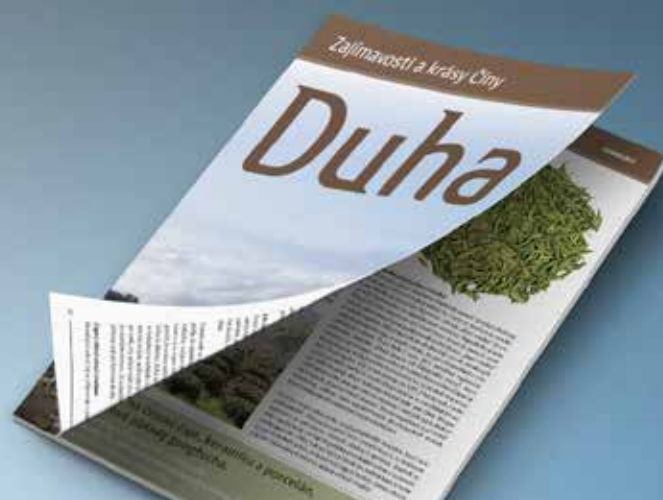
INZERCE 131201

Inzerujte s námi

www.mphoenix.eu

e-mail: mphoenixsro@gmail.com

tel: +420 605 085 892

Proč čínské filmy zapadají ve světové produkci?

Zdroj: CRI

V posledních letech se milovníci filmů v zahraničí málokdy dozvěděli, že do jejich kin přichází dobré čínské filmy. Proč je tomu tak? Kromě kulturního rozdílu, který se zrcadlí i ve specifických tématech asijské kinematografie, čínští filmaři málokdy propagovali svá díla na mezinárodní scéně. Absence aktivní propagace limitovala možnost proniknutí čínských filmů do zahraničních kin.

Známý hollywoodský režisér Michael Tolkin byl ve své profesionální kariéře několikrát členem poroty na mezinárodních filmových festivalech. Shlédl mnoho čínských filmů a některé se mu opravdu líbily. Své pocity shrnul takto: „Opravdu jsem viděl nemálo čínských filmů. Čínské filmy jsou často emocionální, nabízí divákům velkolepé scény a ohromují velkorysou výpravností. Americkým filmovým fanouškům se však možná nelíbí některé jejich charakteristické rysy. Zdá se, že scény jsou v nich často příliš dlouhé nebo že tok děje často přerušuje přítomnost zbytečných detailů. Domnívám se, že i v čínských filmech jsou z pohledu amerických diváků zbytečná hudební pozadí.“

Autor známého indického filmu „Tři idioti“, Chetan Bhagat, prožil dlouhá léta v Hongkongu, kde poznal hongkongské filmy s tematikou bojového umění. Avšak o filmech z pevninské Číny skoro nic neví: „Viděl jsem jen málo filmů z čínské pevniny a moc jsem o nich neslyšel. Nikdo je nedoporučil a reklamy na ně asi nejsou, takže se o nich člověk nedoví. Myslím, že by filmaři měli propagovat každé své dílo.“

Indický filmový průmysl je na mezinárodní scéně daleko známější než ten čínský. Kromě filmu „Tři idioti“ získal Oskara za nejlepší cizojazyčný film i snímek „Milionář z chatrče“, filmový obraz stejnojmenného románu. Také film „Pi a jeho život“ byl v západním světě přijat kladně. Ve srovnání s indickou literaturou nejsou čínská literární díla západními filmaři vnímána stejně. Svou roli zde sehrává i těžko překonatelná jazyková bariéra. Znamé indické romány jsou většinou napsány v angličtině. Čínské romány může čtenář najít často pouze v čínštině. Navíc, stavba čínských románů a mentalita jejich postav jsou velmi odlišné od těch tradičních západních.

Filmoví kritici si vzpomínají, že před deseti, patnácti lety skupina čínských filmařů kvůli tehdy malému filmovému prostoru v tuzemsku natočila filmy, které byly orientovány na zájem zahraničních trhů. Mezi ně patřily například snímky jako „Tygr a drak“ z roku 2000, „Hrdina“ z roku 2002 nebo „Klan létajících dyk“ z roku 2004. V současné době je trend světové kinematografie navzdory proexportním snahám čínských filmařů obrácený. Nejen domácí, ale i zahraniční filmaři se zaměřují na obrovský čínský trh. Čínské filmy, které jsou hlavně určeny pro domácí diváky, se však často evropským ani americkým divákům nelíbí. Například úspěšná čínská komedie „Po trapné cestě v Thajsku“ dosáhla rekordních zisků v Číně, cizinci však nechápou, kde je vlastně ten humor přítomen.

Filmoví kritici se v názorech, jak pomoci čínskému filmu k větší oblibě v zahraničí, rozdělují do dvou skupin. Ta první se domnívá, že cizinci neznají například historické pozadí čínských filmů. Proto by měli Číňané především propagovat svou kulturu, jejíž znalost je podmínkou pro pochopení a přijetí čínských filmů. Druhá skupina poukazuje na to, že každá země v Asii je specifická. Kulturní rozmanitost je právě kouzlem Asie. To, co musí filmaři dělat, je vyprávět čínské příběhy v jazycích, kterým rozumí západní diváci.

Prohlídka továrny na pálenku erguotou

Cesta do Číny, a především do Peking, by byla neúplná bez ochutnávky baijiu (paj-tiou), v češtině pálenky. Je to tradiční nápoj podávaný při všech možných příležitostech, od svatebních hostin po večere politiků. Doslovný překlad baijiu je „bílý alkohol“, ve skutečnosti ale nápoj ani zdaleka není tak nevinný, jak název napovídá. Je to extrémně silná pálenka, které je třeba něco vypít, než si na její chuť zvyknete (jemně řečeno). Domovem továren na nejznámější typ pálenky - erguotou - je Peking. Centrum čínské kultury (China Culture Center) nabízí exkurze do továrny Niulanshan (Niou-lan-šan) v severozápadním Pekingu. Na jednu takovou prohlídku jsme se také vydali.

Zdroj: CRI

První zastávkou byla budova, kde se destiloval *baijiu* „jemně vůně“. Kouřící hnědé kupy prosa byly vyhozené na betonu přímo před bránou. Uvnitř to působilo spíš jako stodola než jako palírna. Proso bylo naskládáno na stroji, odkud ho dělník rozkládal na válcový pařák. Další dělníci lopatami házeli spařené proso na běžící pás. Proso se ztrácelo v obláčcích páry, které z něho vycházely. V přilehlém skladišti bylo vyskládáno padesát obdélníkových „necek“ zapuštěných do podlahy. Vybledlé proužkované celtý zakrývaly „uvařené“ proso dvacet tři dní, než byla fermentace dokončená. Poté se fermentované proso stmelilo do kostky. Ta se pak rozpálila tak, aby se v ní obsažený alkohol začal destilovat. V rohu bylo několik velkých železných válců, z jejichž dna vedly trubky. Ozývalo se z nich nezřetelné hučení a kapala z nich vysrážená tekutina. Dál se do nádoby, která připomínala trakař, řinul čerstvě vydestilovaný *erguotou*. Následovala nezbytná ochutnávka. Tato surová verze 70% alkoholu je každopádně něco jiného, než 55% pálenka z regálů obchodu.

Další zastávka byla malá odbočka od výroby *erguotou*. Na prostoru připomínajícím tradiční čínský dvůr nám byla za pomoci série soch vysvětlena osm století dlouhá historie *erguotou*. *Erguotou* má svůj původ v zemědělské kultuře, jak naznačuje postava se svalnatou hrudí a nadmutým bicipsem, typická pro rolníky. Ti znali původní recepturu *erguotou*, která se zhmotňovala v „čarovné“ číši jiného šťastlivce.

Po exkurzi do minulosti jsme se vrátili do současnosti. Následovalo skladiště a v něm tisíce po prsa vysokých hliněných a kovových sudů. Byly pro nás stočeny ochutnávky *erguotou* mírné a výrazné vůně. Někteří z degustátorů se ošivali a kašlali, zatímco jiní pronášeli zasvěcená hodnocení různých šarží. „*Erguotou* se musí zajídat,“ šveholila průvodkyně z Centra čínské kultury a rozdávala hrsti buráček, neodmyslitelného pamlsku.

Firemní obchod nabízí širokou paletu pálenky *erguotou*. Ceny se pohybují od čtyř do 48 888 yuanů, vliv na cenu má kvalita i balení. „Těhle je drahý, protože na lahvi je zvíře z čínského zvěrokruhu,“ sdělila zaměstnankyně obchodu. Obyčejný a drahý *erguotou* chutnají úplně jinak. Jak říká staré čínské přísloví: „Kvalita odpovídá ceně“. „At už drahý nebo laciný, kupující si tady aspoň může být jistý, že je *erguotou* pravý, protože i ta nejlevnější varianta se pančuje.“

Cesta byla zorganizovaná Centem čínské kultury (China Culture Center) www.chinaculturecenter.org

Cena (včetně dopravy): 180 yuanů

Jídla okořeněná příběhy

Zdroj: CRI

Vepřové nudličky rybí vůně 鱼香肉丝

Legenda praví, že kdysi dávno žila v Sichuanu (S'čchuanu) kuchařská rodina, ve které byla jídla z ryb velice oblíbená. Byli to gurmáni a dávali si záležet, aby bylo všechno dobře ochucené. Proto když vařili ryby, přidávali cibuli, zázvor, česnek, alkohol, ocet a sójovou omáčku, aby ryby zbavili rybiny. Jednou paní domu vařila několik různých jídel, a aby neplýtvala, použila ingredience a dochucovadla, která jí zbyla z pečené ryby. Obávala se, že toto jídlo nebude dobré. Dopředu vymýšlela, jak se manželovi vymluvit, když v tom se vrátil domů. Možná měl jen velký hlad, ale jídlo v této misce mu přišlo mimořádné a ani nepočkal na další jídla a rýži a začal se rukama ládovat a hltat. Netrpělivě se zeptal své ženy, co do toho dala. Začala cosi koktat, až ke svému překvapení zaslechla, jak si její muž chuť tohoto jídla nemůže vynachválit. Když neodpovídala, zeptal se jí ještě jednou: „Cos do toho dala, že je to tak dobré?“ Teprve pak mu žena vše pověděla. Tento pokrm má výraznou chuť právě díky tomu, že se v něm používají ingredience na ochucení pečené ryby. Proto se tomuto postupu říká smažení s rybí chutí.

Pokrm se v průběhu mnoha let trochu pozměnil a úprava doznala různých vylepšení. Už dávno se stal stálíci v kuchařkách sečuánské kuchyně. Známá jsou vepřová játra rybí chuti, vepřové nudličky rybí chuti, lilek rybí chuti nebo trojí nudličky rybí chuti. Dodnes je tento způsob úpravy jedinečný a oblíbený po celé Číně.

Vepřové nudličky rybí vůně mají charakteristickou příjemnou chuť, trochu slanou, nasládlou, pikantní a kyselou. Dobře připravené vepřové nudličky rybí vůně jsou červené, šťavnaté, rozpadají se na jazyku a mají svěží chuť připomínající rybu.

Jak připravit vepřové nudličky rybí vůně:

Ingredience: 250 gramů libového vepřového, 70 gramů jidášova ucha naloženého předem ve studené vodě, půl mrkve, 30 gramů naložené pikantní papriky nakrájené na proužky, 2 výhonky jarní cibulky či kousek póruku, malý kousek zázvoru, 5 stroužků česneku, škrob

Dochucovadla: jedlý olej, světlá sójová omáčka, vývar nebo bujón, aromatický ocet (jako nejbližší náhražka u nás poslouží balsamico), sůl, bílý cukr.

Postup:

1. Omyjte maso a nakrájejte ho na tenké nudličky. Dejte ho do misky, nasolte ho, zalijte škrobem rozmíchaným ve vodě a promíchejte.
2. Jidášovo ucho, mrkev, cibulku, zázvor a česnek nakrájejte na nudličky.
3. Smíchejte cukr, sójovou omáčku, aromatický ocet, jarní cibulku, česnek a zázvor, vývar a škrob. Tak uděláte zálivku rybí vůně.
4. Na pánvi rozevřete olej a vepřové nudličky orestujte. Když se maso stáhne, přidejte naloženou papriku. Až začne chytat maso barvu, přidejte jidášovo ucho s mrkví a zalijte zálivkou. Chvilku smažte a následně servírujte.

Vepřové nudličky rybí vůně

Čtyři šťastné masové knedlíčky 四喜丸子

Čtyři šťastné masové knedlíčky je jedno z klasických jídel shan-dongské (šantungské) kuchyně. Mají zlatavou barvu a krásně voní. Symbolizují štěstí, úspěch, dlouhý život a radost. Často se servírují jako předposlední pokrm na svatbách, oslavách jubileí a na dalších slavnostních příležitostech, aby oslavencům přinesly štěstí.

Říká se, že čtyři šťastné masové knedlíčky vznikly za dynastie Tang (Tchang, konec 6.–9. století). Jednou, když císařský dvůr vyhlásil zkoušky, sešli se studenti ze všech koutů země v hlavním městě. Zhang Jiuling (Čang Ťiou-ling) byl jedním z nich. Když byly vyhlášeny výsledky, jako první se umístil právě on, oblečený v orvaných hadrech. Císař chválil jeho schopnosti a vážil si jeho moudrosti do té míry, že mu dal za ženu jednu ze svých dcer. Tou dobou v Zhang Jiulingově rodišti propukly povodně. Jeho rodiče museli ze zaplavených oblastí uprchnout a nebylo po nich vidu ani slechu. Zrovna v den, kdy se konala svatba, se Zhang dozvěděl o tom, že jeho rodiče jsou nezvěstní, a tak okamžitě vyslal lidi, aby je našli a přivedli do hlavního města. To se podařilo, a aby všeho štěstí nebylo málo, uvařil Zhangův kuchař k oslavě šťastných událostí jídlo, které nosí štěstí. Na pohled to byly čtyři osmahlé a následně v páře dodělané velké knedlíčky ve vlastní šťávě. Zhang Jiuling se zeptal, jaký je význam tohoto jídla. Důvtipný kuchař pohotově odpověděl: „Tomuto jídlu se říká čtyři kuličky. První kulička, to je nejvyšší umístění ctěného pána ve zkouškách. Druhá značí svatbu vás a vaši nastávající. Třetí odráží, že budete skvělý a úspěšný zeť, který tchánovi bude dělat radost. Čtvrtá kulička značí, že se opět sejde celá vaše rodina.“ Když to Zhang

Jiuling vyslechl, rozesmál se a pochválil svého kuchaře. Řekl: „Čtyři štěstí zní lépe než čtyři kuličky, budeme tomu prostě říkat čtyři šťastné masové knedlíčky.“ Ty od té doby nemohou chybět na svatbách a dalších významných radostných událostech.

Příprava

Hlavní suroviny:

Mleté vepřové maso 650 gramů, 1 vejce, půl mantou (je možné nahradit ho čtyřmi plátky houskového knedlíku), nadrobno nasekaná cibulová nať, několik plátků zázvoru dle chuti. V původním receptu najdete i 4 vodní kaštany.

Ochucovadla:

Tmavá sójová omáčka laochou, lžice vína na vaření, lžice světlé sójové omáčky, 2 lžičky soli, škrob rozmíchaný ve vodě (jedna lžička škrobu a jedna lžice vody), šest kuliček sečuánského pepře, jedna hvězdička badyánu.

Postup:

Omyjte a osušte vepřové, nasekejte ho na velmi malé kousky, ale ne příliš najemno. Poměr libového a tlustého by měl být 1:1, tak bude chuť čtyř šťastných masových knedlíčků nejlepší.

Pokud máte vodní kaštany, očistěte je a nasekejte nadrobno. Borchánek knedlíku mantou nakrájejte na kostičky.

Do masové směsi vmíchejte vejce a nadrobno nasekanou cibulku se zázvorem. Přidejte veškerá ochucovadla kromě sečuánského pepře. Míchejte jedním směrem. Poté přidejte trochu vody a ve směsi ji rozmíchejte. Přidejte nasekané vodní kaštany a kostičky knedlíku a opět rovnoměrně promíchejte.

Z masové směsi uhnětte kuličky.

Do rozehřátého oleje vložte masové kuličky a co nejrychleji je smažte

Čtyři šťastné masové knedlíčky

tak, aby byly okraje opečené dozlatova. Smažte na nejvyšší teplotu, aby byly okraje masových kuliček hotové co nejdříve. Tak zůstanou kulaté a nevyteče z nich šťáva, budou mít jemnou, svěží, křehkou chuť.

Do kameninového hrnce nalijte vodu, vložte knedlíčky, plátky zázvoru a sečuánský pepř. Přidejte tolik tmavé sójové omáčky, aby jídlo mělo vámi požadovanou barvu. Až se voda začne vařit, pokračujte ve vaření na mírném plameni a duste, dokud vody zřetelně neubude. Masové knedlíčky vyndejte.

Šťávu v hrnci ještě povařte, přidejte vodu s rozmíchaným škrobem, aby šťáva zhoustla, a vlijte do ní trochu sezamového oleje. Knedlíčky vložte zpět do misky se šťávou a servírujte.

Tipy

Když jich uděláte víc, nebude to ničemu na škodu. Když budou masové kuličky hotové, můžete je nechat vychladnout a pak zmrazit. Můžete je potom snadno připravit tak, že je povaříte se sójovou omáčkou nebo podusíte se zelím.

Podle množství ingrediencí uvedených v receptu uděláte asi deset knedlíčků. Tradiční knedlíčky jsou docela velké, ale doma je lepší udělat si trochu menší, které se snadněji vaří.

Díky kostkám bochánku mantou budou knedlíčky měkčí a křehčí.

V šestém kroku místo vaření můžete také přistoupit k podušení. V tom případě duste asi 15 minut.

Kde se vzaly tradiční kandované hložinky na špejli

**Plody hlohu v cukru,
kyselé a sladké,
pro staré i mladé,
nejenže chutnají skvěle,
ale navíc jsou i krásné.**

Podle velikosti jsou hložinky hezky seřazeny na tenkém bambusovém klacíku. Od křišťálového sirupu z cukru se čistě lesknou. Prodáváči těchto sladkých potěšení je nejčastěji naaranžují tak, že jeden klacík po druhém zapíchají do speciálně pro tento účel vyrobeného dřevěného kmene, který tak potom vypadá jako strom bohatě obsypaný krásnými plody. Pohled na ně tak lahodí oku každého potenciálního zákazníka. Pojďme tedy nyní společně zjistit, jak tyto sladké laskominy vznikly.

V dřívějších letech byly v Pekingu o Svátcích jara na chrámových slavnostech k vidění kandované hložinky na špejli, na konci byla barevná vlaječka a na jednom klacíku bylo až kolem stovky plodů hlohu. Pod tíhou sytých červených plodů se bambusové dřívko prohýbalo. Tyto kandované sladkosti umocňovaly sváteční atmosféru.

Nejoblíbenější konkubína císaře Song Guangzonga (Sung Kuang-cunga, 1147–1200 n. l.) nechtěla vůbec jíst ani pít, byla vyhublá a bledá. Císařští lékaři jí zkusili podávat nejrůznější drahé léky, všechny se však minuly účinkem. Císař viděl, jak se jeho nejmilovanější konkubína každým dnem ztrácí před očima a celé dny se jen trápil starostmi o ni. Poslední, co mu zbylo, bylo vyhlásit, že se hledá lékař, který by jeho drahé pomohl. Jeden šarlatán se přihlásil, změřil konkubíně puls a prohlásil: „Budeme potře-

bovat cukr a červené plody hlohu. Před každým jídlem jich sníte pět až deset, během půl měsíce by se jí mělo ulevit.“ Nejdříve byli všichni na pochybách, když slyšeli šarlatánova slova, naštěstí hložinky přesně vyhovovaly konkubíně chuti. Konkubína se opravdu podle šarlatánovy předpovědi uzdravila. Císař byl samou radostí bez sebe, jeho ustaraný výraz byl pryč jako mávnutím čarovného proutku.

Později se tento recept na kandované hložinky rozšířil i mezi lid. Někteří začali tuto delikatesu prodávat, a tak vznikly kandované plody hlohu na špejli. Plody hlohu mají mnoho léčivých účinků. Odstraňují poruchy trávení i poruchy srážlivosti krve, likvidují tasemnice a zastavují úplavici. Ve starověku byl hloh chápán jako lék odstraňující problémy spjaté s trávením masa. Možná konkubína Huang onemocněla z toho, že jedla tolik exotických delikates a malé hložinky jí pomohly zbavit se bolesti spojené s trávením.

Slavný lékař z dynastie Ming, Li Shizhen, také dříve prohlásil: „Při vaření ke kuřecímu masu přidejte plody hlohu, maso tak snadněji změkne. Abyste účinky hlohu ještě znásobili, hrnec přikryjte pokličkou.“

Moderní vědci dokázali, že plody hlohu ještě navíc snižují hladinu tuku a cholesterolu v krvi, proto si hloh stále více oblíbují lidé všech věkových kategorií. Nyní na trhu přibývají nové výrobky z hlohu. Sladkokyselé kandované hložinky však pořád zůstávají oblíbenou pochoutkou Číňanů i v 21. století.

Hložinky na špejli

Jarní tipy na posílení imunity

Zdroj: CRI

Na počátku jara se běžně střídají první teplé dny a dny s teplotami ještě zimními. Při těchto teplotních výkyvech se málokdo ubrání chřipkám či nachlazení. Abychom nemocem předešli, můžeme si hodně pomoci vhodnou stravou a samozřejmě dostatkem pohybu. Co se týče složení stravy, nejdůležitější je, aby naše tělo dokázala zahřát. Kromě obilných produktů je vhodné zařadit do jídelníčku sóju, sezamová semínka, arašidy a vlašské ořechy. Tělu je třeba také dodávat velké množství bílkovin. Ty jsou obsaženy například ve vejcích, rybách, krevetách, mléce, kuřecím a králíčím mase nebo v luštěninách. Výše zmíněné potraviny obsahují velké množství metioninu, který posiluje naši odolnost vůči zimě. Po skončení zimy se počasí začne oteplovat, teplota velmi rychle roste, bakterie, viry a další mikroorganismy se začínají množit a velmi snadno tak způsobí různé nemoci. Proto je třeba si vybrat potraviny bohaté na vitamíny a minerály, které jsou obsaženy v ovoci a čerstvé zelenině.

Celerová kaše 芹菜粥

Kaše (zhou, čou 粥) jsou v Číně běžnou a velice oblíbenou součástí snídaně. Základ tvoří rýže nebo jiné obiloviny rozvařené na řídkou kaši. Rýžová kaše se vaří v poměru přibližně 1:10 a přidávají se do ní různé ingredience, oříšky, zelenina nebo ovoce, podle chuti a potřeby. Jednou z mnoha variant je celerová kaše, která je obzvláště vhodná na jaře. Podle tradiční čínské medicíny je jaro

obdobím, kdy jsou neaktivnější játra, proto nás v tomto období mohou více trápit bolesti hlavy, vysoký tlak nebo jiné potíže související s hyperaktivitou jater.

Do vyššího hrnce nasypte malý hrnek rýže a přilijte deset hrnků vody. Přidejte špetku soli, ta totiž mírní močopudné účinky rýžové kaše. Vařte cca 20 až 30 minut, poté přidejte 120 gramů očištěného a nakrájeného celeru řapíkatého a vařte dále přibližně dalších 20 minut, až vznikne řídká kaše. Na závěr můžete přidat několik kapek sezamového oleje a také můžete podávat se solenou zeleninou, vařenými vajíčky apod. Tato kaše pomáhá odstraňovat tzv. horko v játrech, snižovat krevní tlak a zmírňovat závratě či bolesti hlavy.

Dušený tuřín s medem a cukrem 蜜糖蒸萝卜

Jeden velký bílý tuřín omyjeme a očistíme, oloupeme a rozkrojíme. Odstraníme střed a nalijeme do vzniklé prohlubně med. Tuřín vložíme do misky tak, aby se nedostal do kontaktu s vodou, a dusíme na páře až do změknutí. Sladký dušený tuřín působí jako prevence proti nachlazení, tuberkulóze a bronchitidě.

Čtyři druhy zeleniny vhodné v jarním období.

1. Jarní bambusové výhonky 春笋

Bambusovým výhonkům se také říká „drahocenná zelenina číslo

Jarní bambusové výhonky

Celerová kaše

jedna“. Jsou jemné, svěží a křehké. Podle tradiční čínské medicíny prospívají devíti tělním otvorům, podporují prostupnost cév, redukuje hlen a zlepšují zažívání a vylučování. Kromě toho také vyživují yinové složky, obohacují krev a zlepšují zrak. Kvůli vysokému množství vlákniny působí preventivně proti zácpě. Bambusové výhonky jsou také velmi bohaté na živiny. Obsahují velké množství vody, bílkovin, vápníku, fosforu, železa a stopových prvků.

Na jaře můžete jíst výhonky syrové, smažené, vařené, mírně povařené nebo dušené. Můžete je kombinovat s masem nebo jinými druhy zeleniny nebo přidávat do polévek. Existuje velké množství způsobů přípravy a výsledný pokrm je vždy velmi chutný.

2. Čínská pažitka nebo také pažitka česneková 韭菜

Pažitka česneková je velmi křehká a aromatická, podporuje cirkulaci energie qi, má detoxikační účinky, pomáhá udržovat tělo v teple a stimuluje chuť k jídlu. Obsahuje vysoké množství vápníku a železa, tedy prvky, které prospívají našim kostem. Pažitka má velký význam při formování zubů a pomáhá preventivně působit proti chudokrevnosti. Obsahuje také velké množství vlákniny, vápníku, fosforu, karotenu, vitaminů B1, B2 a C. Její energetická hodnota je poměrně nízká, obsažená vláknina zlepšuje peristaltiku střev, působí preventivně proti chronické zácpě a rakovině střev. Obsahuje silice a látky obsahující síru, působí protizánětlivě, posiluje apetit a snižuje hladinu tuku v krvi. Pomáhá při léčení vysokého krevního tlaku, ischemické choroby srdce a při vysoké hladině cholesterolu. Pažitka zahřívá játra a ledviny, aktivuje energii qi, čistí krev, prospívá žaludku a stimuluje chuť k jídlu. V jarních měsících je kvalita pažitky česnekové nejvyšší, na podzim je její kvalita o něco horší, v létě je nejnižší. Můžete ji koupit ve vietnamských tržnicích, nebo si ji můžete sami vypěstovat.

3. Kokoška pastuší tobolka (Capsella Bursa-pastoris) 荠菜

Kokoška pastuší tobolka patří k jedlým divoce rostoucím bylinám, které rostou po celém světě. Mezi lidmi je velmi oblíbená, sbírá se brzy na jaře. Kokoška byla odedávna využívána pro své léčebné účinky. Podle čínské medicíny je její chuť sladká a povaha mírná, prospívá slezině, má diuretické účinky, zastavuje krvácení a zlepšuje zrak. Častá konzumace kokošky pomáhá lidem s příznaky, jako jsou bolesti v oblasti žeber, zvracení či průjem. Dále pomáhá při stísněnosti a u zvýšeného krevního tlaku, zlepšuje chuť k jídlu, zastavuje krvácení a ochlazuje krev. Pomáhá také lidem se špatným trávením. Kokoška má vyváženou nutriční hodnotu, obsahuje velké množství karotenu a vitamínu C, proto na jaře významně podporuje imunitu našeho organismu.

4. Česnekovník čínský (Toona sinensis, Chinese Magogany) 香椿

I když česnekovník čínský u nás neseženete, uvádíme jej zde alespoň pro zajímavost. A třeba jestli se na jaře dostanete do Číny, je dost možné, že tam na tuto dobrotu narazíte. Výhonky česnekovníku mohou být součástí mnoha jídel, chuť mladých jarních lístků je zaručeně nejlepší. Nejenže jsou bohaté na živiny, ale také jsou vysoce ceněny ve farmakologii pro své léčebné účinky. Čínská tradiční medicína se domnívá, že chuť česnekovníku je hořká, povaha je chladná. Má detoxikační, zvlhčující i diuretické účinky, podporuje chuť k jídlu a posiluje yangové složky v těle.

Existují dva druhy česnekovníku, prvním z nich je fialový česnekovník, jeho výhonky jsou tmavě červené, jejich vůně je velmi silná a jsou velice kvalitní. Druhý je zelený česnekovník, jehož vůně je spíše nevýrazná a je méně účinný. V každém případě oba druhy patří k velmi kvalitním čínským produktům. Česnekovník se nekonzumuje v syrovém stavu, pokud jej chceme jíst studený, musíme ho před tím přelít horkou vodou.

„Tady začíná cesta ke zdraví.“
Čínské taoistické kung-fu

wutao99@seznam.cz
kurzy v Praze a Brně
www.wutao.cz

tel.: +420 603 100 280

wutao.cz
wudang kung fu association

INZERCE 141203

2. EVROPSKÝ MEZINÁRODNÍ FESTIVAL ČÍNSKÉHO WUSHU 26.–27. dubna 2014 v Praze

TJ. SOKOL Praha Královské Vinohrady,
Polská 2400/1, 120 00 Praha 2

www.wushu-festival.eu

INZERCE 141204

| STUDENT | AGENCY |

**PROLEŤTE S NÁMI
CELÝ SVĚT**

- ✓ nejlepší ceny letenek
- ✓ největší výběr leteckých dopravců
- ✓ kompletní servis

www.studentagency.cz

Místa, která jsme navštívili v tomto čísle:

Cha'erhan Yanhu / Čcha-er-chan jen-chu (Jezero Qarhan), Chengde / Čcheng-te, Hengshui / Cheng-šuej, Huanghe Shilin / Chuang-che Š'-lin (Kamenný les), Huanglongdong / Chuang-lung-tung, Huangshizhai / Chuang-š'-čaj, Kekexili / Kche-kche-si-li (Hoh Xil), Kunlun Shan / Kchun-lun-šan, Lanzhou / Lan-čou Lijiang / Li-fiang, Tanggula / Tchang-ku-la (Dangla), Tianzhu Feng / Tchien-ču-feng, Wanzhang Yanqiao / Wan-čang jen-čchiao, Weifang / Wej-fang, Wudang Shan / Wu-tang-šan, Yongding / Jung-ting, Yunshuiyao / Jün-šuej-jao, Yuzhu Shan / Jü-ču-šan (Sob Gangri), Zhangjiajie / Čang-fia-tie

Mezinárodní přepis pinyin
Česká transkripce

